

21. møde

Onsdag den 8. november 1978 kl. 13.00

Dagsorden:

1) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren:*

Forespørgsel om undervisningsområdet [af Ingolf Knudsen (CD) m. fl.]
(Forespørgsel nr. VI).

2) *Spørgsmål til ministrene.*

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel.
(Lovforslag nr. L 69).

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand med flere love. (Særlig tavshedspligt) [af Ebba Strange (SF) m. fl.]
(Lovforslag nr. L 40).

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Medlemmer af folketinget Alfred Andersen (SF), Lilli Gyldenkilde (SF) og Gert Petersen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde. (Ligestilling mellem militære og civile værnepligtige).
(Lovforslag nr. L 76).

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om tipping. (Lovforslag nr. L 10).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Alfred Andersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde. (Ligestilling mellem militære og civile værnepligtige).

(Lovforslag nr. L 76).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren:*

Forespørgsel [om undervisningsområdet] af Ingolf Knudsen (CD) m. fl.

(Forespørgsel nr. VI. Anmeldt 2/11 78).

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Spørgsmål til ministrene:*

1) *Til ministeren for offentlige arbejder af:*

Kjelgaard (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til at øge DEMKOs personalekapacitet på belyningsområdet, så godkendelsestiden kan reduceres?«

(Spm. nr. 168).

Skriftlig begrundelse.

Jeg finder det yderst utilfredsstillende, at producenter af belyningsartikler (lamper m.v.) i dag skal vente 8-12 måneder på at opnå godkendelse af et nyt produkt, inden en egentlig produktion kan iværksættes.

Ventetiden er kostbar (finansiering af værktøjer, råvarer m. v.) og går i næsten alle tilfælde ud over beskæftigelsen og eksporten. Hertil kommer, at udenlandske producenter på udstillinger og lignende har mulighed for

[Kjelgaard]

at kopiere en dansk idé, opnå hurtig godkendelse i deres eget land og iværksætte en produktion, inden den danske producent har opnået sin godkendelse.

Importører af samme slags produkter kan opnå registrering, men risikerer efter et års forløb at få produktet kasseret af DEMKO og at skulle tilbagekalde allerede solgte eksemplarer fra såvel butik som forbruger og endelig at få en retssag på halsen, selv om produkterne er købt i god tro i et andet EF-land og forsynet med dette lands godkendelse, og derved lider de alvorlige økonomiske tab.

Ved en udvidelse af personalet i DEMKO's belyningsafdeling med 3-4 personer vil godkendelsestiden kunne nedbringes til ca. 1 måned, hvorved beskæftigelsen og eksporten vil kunne øges.

Det kan tilføjes, at en sådan personaleudvidelse ikke vil belaste det offentlige budget, da alle godkendelsesomkostninger betales af branchen.

Kjelgaard (KF):

Til den skriftlige begrundelse, jeg har givet for spørgsmålet, vil jeg gerne føje, at jeg ved tidligere lejligheder har været inde på noget af det samme emne. Det drejede sig dengang om en lampe, der konstruktionsmæssigt var ændret lidt, efter at DEMKO's godkendelse forelå, og det svar, jeg dengang fik af ministerens forgænger i embedet, var langt fra tilfredsstillende, fordi han gav udtryk for, at den eneste mulighed for at undgå sådanne tilfælde var skærpede strafsanktioner og en forøgelse af opdagelsesrisikoen. Det siger noget om, at den daværende minister havde til hensigt at øge kapaciteten på opdagelsesområdet, så endnu flere retssager kunne anlægges mod producenter og importører af belyningsartikler, og jeg er vidende om, at en halv snes retssager af denne art allerede er under opsejling.

Det er en meget negativ forbedring af forholdene, og jeg mener i allerhøjeste grad, at der er andre muligheder. Hvis DEMKO's personalekapacitet på belyningsområdet blev øget med 3-4 personer, ville godkendelsestiden kunne reduceres til ca. $\frac{1}{10}$ af det, den er nu, og eventuelle fejl eller ændringer ville blive opdaget betydelig hurtigere, og så ville DEMKO få betydelig større muligheder

for at informere branchen bedre på forhånd og dermed undgå de retssager, der er så dræbende for dansk erhvervsliv.

Langt den største del af producenterne er samvittighedsfulde, men der er næsten ikke noget at sige til, at deres tålmodighed brister, når de skal vente et helt år på at komme i gang med en produktion, de allerede har investeret i, og når de ved, at deres produkter er efterspurgt ikke bare herhjemme, men også i udlandet, og at en hurtigere igangsætning vil kunne øge beskæftigelsen. Derfor håber jeg på et positivt svar.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Svaret på det stillede spørgsmål er bekræftende, idet jeg kan oplyse, at en ansøgning til bevillingsmyndighederne er under udarbejdelse i ministeriet.

Problemet med den lange ventetid findes imidlertid ikke blot i DEMKO's belyningsafdeling, og en personaleforøgelse med 3-4 personer som nævnt i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet vil ikke være tilstrækkelig, men vil selvfølgelig løse en del af problemet.

Jeg kan bekræfte, at en personaleudvidelse ikke vil medføre nogen nettoudgift for staten, idet jo samtlige DEMKO's driftsudgifter dækkes af indtægter i form af prøvningsafgifter og tilskud fra elværkerne i henhold til stærkstrømsloven.

Jeg er enig i, at det er uacceptabelt med den lange ekspeditionstid hos DEMKO, dels fordi der derved sker en forringelse af mulighederne for at opfange ureglementeret materiel, som allerede måtte være kommet på markedet her i landet, dels fordi der opstår store forsinkelser for afsætningen af danske produkter på eksportmarkedet.

Årsagen til den lange ekspeditionstid er, at der i den sidste tid er indført nye internationale vedtagne afprøvningsbestemmelser, der foreskriver mere omfattende og tidkrævende undersøgelsesprocedurer end tidligere, samt at opbygningen af mange elektriske apparater bliver mere og mere kompliceret og dermed vanskeligere at afprøve.

Jeg vil gerne sige til hr. Kjelgaard som slut på mit svar: det mål, vi sigter imod, er at få afskaffet ventetiden, således at ekspeditionstiden hos DEMKO kommer til at svare til

[Ministeren for offentlige arbejder]

den tid, det tager at afprøve produktet og udfærdige de nødvendige attester m.v.

Kjelgaard (KF):

Jeg har ikke noget at tilføje ud over at takke ministeren for et positivt svar. Jeg glæder mig til en hurtig bedring af forholdene.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *minister Lise Østergaard* af:

Steen Folke (VS):

»Vil ministeren sørge for, at den del af antiapartheidbevillingen på den kommende finanslov, som går til ofrene for Ian Smiths regime i Rhodesia, kanaliseres til flygtningelejrene i Zambia og Moçambique?«

(Spm. nr. 109).

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med de seneste finanslove er der over kontoen humanitær og uddannelsesmæssig bistand gennem internationale organisationer og frihedsbevægelser til undertrykte folk eller folkegrupper (antiapartheidbevillingen) ydet beløb af størrelsesordenen 1,5 mill. kr. til ofrene for Ian Smiths hvide mindretalsdiktatur i Rhodesia (Zimbabwe). Dette i sig selv helt utilstrækkelige, for ikke at sige latterligt lille, beløb er ydermere blevet delt mellem oppositionen i og uden for Rhodesia.

I mellemtiden er der som bekendt sket det, at oppositionen i Rhodesia (biskop Muzorewa, pastor Sithole og høvding Chirau) er gået i alliance med Ian Smith omkring en såkaldt intern løsning af problemerne, som er af en sådan karakter, at ikke engang England og USA – og heller ikke Danmark – støtter den. Situationen er med andre ord den, at den eneste reelle modstand mod Ian Smiths regime kommer fra de befrielsesbevægelser, som forenet i Den patriotiske Front bekæmper regimet med udgangspunkt i Zambia og Moçambique.

Den patriotiske Fronts partisanaktiviteter i Rhodesia har med jævne mellemrum ført til omfattende gengældelsesangreb på flygtningelejre i både Zambia og Moçambique. Der er således et meget stort behov for hjælp.

Det vil være udtryk for både dobbeltmoral og opportunistik, hvis den danske regering

fortsat vil kanalisere bistand ind i selve Rhodesia, hvor den ikke vil kunne undgå at skulle administreres af Ian Smiths allierede.

Minister Lise Østergaard:

Jeg kan svare hr. Steen Folke, at den særlige humanitære bevilling til fordel for undertrykkelsens ofre i det sydlige Afrika ydes efter samme kriterier som for al anden dansk humanitær bistand. Det følger af disse retningslinjer, at det er enkeltmennesker i nød, der skal hjælpes til en mere menneskeværdig tilværelse, og således er det de enkelte konfliktofre og ikke de pågældende befrielsesbevægelser eller regimer, der herved støttes fra dansk side.

Den bistand, der hidtil er ydet, og som fortsat vil blive ydet til fordel for nødlidende zimbabweanere i Zimbabwe, er derfor på ingen måde en støtte til Ian Smiths regime, lige så lidt som den tilsvarende bistand til zimbabweanske flygtninge under Den patriotiske Fronts kontrol i Moçambique og i Zambia er politisk støtte til hverken ZANU eller ZAPU. Det gælder samtlige de tre bistandsydelser på hver 500.000 kr. i indeværende finansår, at de netop ikke administreres af de pågældende regimer eller befrielsesbevægelser, men administreres af kirkelige humanitære bistandsorganisationer, og det er disse, der står som garanter for, at bistanden anvendes efter hensigten, i alle tre her omtalte tilfælde til fødevarer, husgeråd, beklædning, skole, materiel og medicin. Det samme gælder for øvrigt den tilsvarende bistand på 200.000 kr., som i 1978 er ydet til fordel for zimbabweanske flygtninge i Botswana.

Det er det voksende behov for humanitær og uddannelsesmæssig bistand til undertrykkelsens ofre i det sydlige Afrika – og det er i Sydafrika, Namibia, Zimbabwe og ikke mindst i flygtningelejre i nabolandene – der har været baggrunden for, at regeringen har foreslået en forhøjelse af den særlige humanitære bevilling til fordel for disse ofre fra og med 1979.

Hertil kan føjes, at finansudvalget i freddags har tiltrådt en bevilling på 2 mill. kr. til Internationalt Røde Kors til tilsvarende formål.

Steen Folke (VS):

[Steen Folke]

Det lyder jo smukt og rigtigt, når ministeren siger, at denne bistand alene skal gå til at støtte de pågældende ofre og ikke de befrielsesbevægelser eller regimer, som måtte beherske de områder, hvor ofrene findes. Men virkeligheden er jo ikke helt så smuk som ministerens omtale af den. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren: er det sådan, at Danmark f.eks. yder bistand til ofrene for, skal vi sige Pinochets styre i Chile og gør det på en sådan måde, at Pinochets styre har medindflydelse på, hvordan denne bistand bliver administreret? Jeg tror ikke, det er sådan. Mig bekendt foregår det ikke på den måde. Jeg mener, det ville være politisk helt forfejlet at give bistand, som Pinochet fik indflydelse på, uanset at der i Chile er masser af ofre for hans styre. Jeg er sikker på, at politiske overvejelser dér vil spille en rolle også for dansk udenrigspolitik, og det mener jeg er korrekt.

Selvfølgelig spiller det også en rolle i Rhodesia, eller det kommende Zimbabwe. Hidtil har man omhyggeligt delt bevillingen, sådan at der er gået noget ind i Zimbabwe og noget udenfor, og derved har man også tilgodeset kræfter med forskellige politiske sigter.

Nu er der imidlertid sket det, at den såkaldte opposition i Rhodesia er gået i direkte alliance med Ian Smith, og det mener jeg har ændret situationen sådan, at der reelt bliver tale om en indirekte politisk støtte til Ian Smith-regimet og den interne løsning, som bl.a. Danmark har taget afstand fra, så vidt jeg ved. Jeg siger ikke, at det er tilsigtet, men jeg siger, at man må undgå, at der bliver tale om en sådan situation. Derfor mener jeg, at bistanden må gå til den opposition, der er uden for Rhodesia.

Minister Lise Østergaard:

Til hr. Steen Folkes spørgsmål kan jeg svare, at det netop for mig lyder, som om hr. Steen Folke ønsker at politisere den bistand, der efter regeringens administration ydes som humanitær bistand. Jeg kan give en ganske kort beskrivelse af, inden for hvilke områder bistanden anvendes i Zimbabwe.

Den bevilling på 2 mill. kr., jeg lige omtalte, og som skal administreres af Røde Kors, vil blive anvendt til støtte for de ca. 500.000 afrikanere, der af Smithstyret er forflyttet til såkaldt beskyttede landsbyer, eller som er

flygtet derfra og nu lever i omegnen af hovedstaden. Det er i øjeblikket ca. 200.000, der har gjort det, og som står uden eksistensgrundlag her. Det er, som man vil kunne forstå, en støtte, der ydes uafhængigt til ofre for det interne styres administration i Zimbabwe.

Steen Folke (VS):

Ministeren vil gerne gøre det til, at jeg har et særligt ønske om at politisere bistanden. Jeg bestrider ikke, at jeg har et sådant ønske, men derimod vil jeg gerne gøre det klart, at ministeren og regeringen naturligvis også politiserer hele tiden. Ministeren svarede ikke på mit spørgsmål vedrørende Chile, og det forstår jeg sådan set godt, fordi det ville nok være svært at give et svar, som ikke netop viste, at der selvfølgelig er en politisk stillingtagen i dette. Det er der også i den bistand, som hidtil er givet fra dansk side, og fordelingen af bistanden.

Jeg mener, man skal gøre tingene klart, og jeg mener, det er hyklerisk at støtte begge parter i en konflikt som den, der findes i Rhodesia, og det er klart, jeg mener, støtten bør gå til dem, der bekæmper det hvide mindretals diktatur, og ikke til dem, der har allieret sig med det.

Hvis man ønsker – og det forstår jeg fuldt ud – at støtte ofrene for dette regime internt i Rhodesia, er der mulighed for det via ZANUs arbejde f.eks. For få dage siden havde folketinget besøg af nogle repræsentanter fra ZANU, som gjorde rede for, at de har et hjælpearbejde i gang internt i dele af Rhodesia, som de har befriet i løbet af den sidste tid. Jeg mener, det ville være meget velanbragt at kanalisere en bistand ind til nogle af de ofre for Smiths regime, som findes i disse områder, men i så fald at gøre det via den befrielsesorganisation, som har befriet områderne. På den måde kan man give en bistand internt i Rhodesia eller Zimbabwe, som ikke direkte eller indirekte er med til at støtte Ian Smiths regime, og som kommer ofrene i Rhodesia, i Zimbabwe, til gode.

Minister Lise Østergaard:

Jeg skal blot kort direkte adspurgt anføre, at jeg finder, at parallellen til humanitær bistand til Pinochets ofre er en falsk analogi. Den humanitære bistand, vi har ydet til ofre i Chile, har netop været i form af flygtninge-

[Minister Lise Østergaard]

hjælp, og det har været en direkte støtte til ofre for Pinochetstyret, som ikke på nogen måde har haft form af en støtte til dette styre, lige så lidt som Røde Kors' indsats i Zimbabwe er en støtte til Ian Smiths styre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til udenrigsministeren af:

Jørgen Junior (FP):

»Er det også regeringens opfattelse, at ELSAMs import af kul fra Sydafrika ud over at være en fornuftig økonomisk disposition til gavn for det danske samfund samtidig styrker mulighederne for en fortsat positiv udvikling i den farvede befolknings levevilkår i Den sydafrikanske Republik og dermed også begrunder denne sydafrikanske befolkningsgruppes klare afstandtagen fra ethvert boykotforslag?«

(Spm. nr. 180).

Jørgen Junior (FP):

Jeg vil gerne først beklage, at spørgsmålet ikke er formuleret helt korrekt, idet der er spurgt om konsekvenserne for den farvede befolknings levevilkår. Der burde have stået: »farvede, sorte og indiske befolknings levevilkår«. Det er altså ikke kun den ene af de tre grupper, der tænkes på i forbindelse med spørgsmålet.

Så vil jeg gerne sige, at jeg finder, det er en fordel for det danske samfund, hvis det danske samfund køber kul dér, hvor kul kan købes billigst, af flere grunde, og jeg er glad for, at regeringen, så vidt jeg forstår det i hvert tilfælde, har den samme opfattelse. Jeg er fuldt tilfreds med den måde, regeringen har administreret den beslutning på, som et folketingsflertal traf her i foråret, og mit spørgsmål i dag går nærmest på at afklare, om man også inden for regeringen indser, forstår, at det er til fordel for den sorte, den farvede og den indiske befolkning i Sydafrika, at der ikke indføres nogen form for boykot. Det er altså ikke kun til fordel for Danmark, men også til fordel for denne del af befolkningen; det gives der klart udtryk for alle steder, hvor man spørger derom. Det er det, spørgsmålet går på. Er regeringen af den samme opfattelse?

Udenrigsministeren (Christophersen):

Det undrer mig, at hr. Jørgen Junior kan stille dette spørgsmål. Han forestiller sig tilsyneladende – men jeg synes nok, det er lidt på skrømt – at det måske kunne være sådan, at regeringen var enig med ham. Men hr. Jørgen Junior ved godt, at det ikke forholder sig sådan, for den politik, regeringen har i denne sag, er jo ganske klar og velkendt, og jeg skal gerne endnu en gang sige nogle få ord om den.

Regeringen har den samme afsky for det sydafrikanske regime, som langt de fleste mennesker her i Danmark har. Ikke alene ønsker vi moralsk at fordømme apartheidsystemet, men det system er også en trussel imod freden i hele området, og det ser vi daglig eksempler på. Det er med til at skabe en ustabil politisk tilstand på dele af det afrikanske kontinent, og det øger risikoen for på et eller andet tidspunkt, at man får en internationalisering af situationen i den del af verden.

Regeringen ønsker derfor for det første at medvirke til en fredelig afvikling af apartheidsystemet og til oprettelse af et Sydafrika, der ikke bygger på vold og undertrykkelse, og da Sydafrika indtil nu hårdnakket har afvist at gennemføre sådanne forandringer, er der blandt næsten alle lande enighed om, at der på forskellig måde skal lægges pres på Sydafrika for at påvirke landet til at afvikle dette system, mens der endnu er tid til, at det kan ske på en fredelig måde. På den baggrund har Sikkerhedsrådet som bekendt vedtaget en bindende våbenembargo mod Sydafrika, og både sammen med de øvrige nordiske lande og de øvrige EF-lande har Danmark taget en række forholdsregler, herunder også beslutningen om at henstille til ELSAM at indstille sin import af kul. Den sag har vi jo allerede haft lejlighed til at drøfte i går i udenrigsudvalget.

Jeg kan sige, at jeg i dag har fået oplyst – det var det, jeg lovede udenrigsudvalget i går – at ELSAM den 14. november vil afgive en redegørelse til regeringen om denne sag. Jeg har også forstået, at ELSAM vil bede om en forhandling med regeringen om denne sag, og så må vi jo se, hvad der står i ELSAMs redegørelse.

Jeg vil gerne understrege endnu en gang, at når regeringen giver en henstilling til ELSAM om at lade være med at indkøbe kul, så ligger der selvfølgelig i det, at vi mener,

[Udenrigsministeren]

ELSAM ikke skal gøre det, og så ligger der altså fra regeringens side en afstandtagen fra et sådant samkvem.

Vi ved godt, at der er visse sorte sydafrikanere, der er imod en boykot af Sydafrika. Jeg synes også, hr. Jørgen Junior skal være opmærksom på, at meningsdannelsen i Sydafrika jo ikke er fri. Der er aviser og organisationer, som er forbudte. En række talsmænd for den sorte befolkning har forbud mod at ytre sig offentligt, eller de er fængslede, og derfor kan man ikke, som hr. Jørgen Junior gør det, fremsætte det synspunkt, at der også blandt befolkningen i Sydafrika skulle være modstand imod en europæisk eller international sanktionspolitik. Vide kredse i det sorte befolkningsflertal ved vi er rede til at bære de byrder, som en boykot vil påføre også dem selv.

Ib Nørlund (DKP):

Hensigten med hr. Jørgen Juniors spørgsmål er jo ganske åbenbart ved hjælp af økonomiske bevæggrunde at få tilsidesat folketingets tidligere beslutning i spørgsmålet om aftagelse af kul fra Sydafrika. I den forbindelse kan hr. Jørgen Junior måske være tilfreds med forskelligt i udenrigsministerens holdning, men i fællesorganisationerne i de store byer i provinsen og i en række kommunalbestyrelser spiller spørgsmålet som bekendt en helt anden rolle, og derfor er det vel også vigtigt at komme yderligere til bunds i det. Derfor vil jeg bede udenrigsministeren helt klart bekræfte, at hensynet til folketingsbeslutningen for regeringen går forud for de økonomiske hensyn, som forskellige elektricitetsværker o. lign. mener at måtte have.

Da man også kan risikere, at elektricitetsværkerne på denne måde forsøger at sætte regeringen i en klemme – det er jo det, hele deres ret så brutale optræden tyder på – vil jeg videre spørge, om regeringen derfor også søger andre muligheder for at dække sig ind med hensyn til kulleleverancerne, i hvilken forbindelse jeg kan henvise til et tidligere af mig rejst spørgsmål, om man ville udnytte mulighederne i samhandelen med Polen, der er en af vores nærmeste og største kulleleverende partnere, derunder de tanker, som har været fremdraget om også på en varig basis,

måske gennem en co-produktion, at sikre dansk energibasis med hensyn til kul.

Jørgen Junior (FP):

Jeg synes nok, at udenrigsministerens svar bærer præg af en forholdsvis stor uvidenhed, hvad angår forholdene i det sydlige Afrika. Men selv om forholdene er således, som udenrigsministeren gav udtryk for at det var regeringens opfattelse er tilfældet, er det efter min opfattelse det rene hykleri, hvis vi ikke skal handle med et samfund, hvor forholdene er således, når vi handler med hundrede andre samfund, hvor forholdene i de fleste tilfælde er langt værre. Men det kommer vi tilbage til, når der snart kommer en udenrigspolitisk debat. Jeg må indrømme, at jeg er meget ked af at se den uvidenhed og det hykleri præge det danske regeringsarbejde. Men o.k., det er rimeligt, oplysning skal der til, så kan det måske hjælpe.

Men jeg vil gerne have lov til at spørge, om regeringen ligefrem ønsker at se elværkerne, ELSAM og evt. andre elværker, begå kontraktbrud, om det er det, man prøver at presse elværkerne til, for det er jo en kendt sag, at elværkerne har mangeårige kontrakter for at sikre det danske samfund billigere kul, end det kan fås fra anden side. Det er jo også en kendt sag, at de sydafrikanske kul eksporteres i stort omfang til Japan, til vore EF-partnere, som har brug for kul, og til den vestlige verden i øvrigt.

Udenrigsministeren (Christoffersen):

Jeg kan sige til hr. Ib Nørlund, at det er klart – det har jeg i øvrigt sagt før fra denne talerstol – at når folketinget vedtager en beslutning af den art, som man vedtog den 26. maj, føler regeringen det som sin opgave at viderebringe den folketingsbeslutning til dem, der berøres af den, og det er som bekendt også sket ved det brev, min forgænger, hr. K. B. Andersen, sendte den 8. juni, og det er klart, at så er den folketingsbeslutning grundlaget for regeringens politik i denne sag, når regeringen har accepteret den. Derfor tillægger vi det selvfølgelig også afgørende betydning, om ELSAM kan efterleve denne beslutning, men beslutningen bestod jo altså i en henstilling til ELSAM, og der står i beslutningen, at man henstiller til ELSAM om muligt at standse sin import af kul fra

[Udenrigsministeren]

Sydafrika. Det vil sige, at det i sidste instans – sådan er det jo med henstillinger, sådan var det også over for idrætsorganisationerne – er ELSAMs bestyrelse, der sidder med det ansvar, og som må anlægge en vurdering.

Der er kun den yderligere bemærkning at gøre, at vi nu må se, hvad der står i redegørelsen fra ELSAM, hvilke betragtninger de har at fremføre, og så må vi tage den drøftelse med ELSAM, som jeg har forstået de gerne vil have med regeringen.

Om der er andre muligheder, er jeg ikke i stand til at svare på her. Jeg er ikke sikker på, at det eksempel, hr. Ib Nørlund nævnte, var særlig velvalgt. Jeg har forstået, at importmulighederne i Østeuropa er begrænsede på lidt længere sigt, men det kan jeg ikke svare på her på stående fod.

Hr. Jørgen Junior tror jeg allerede jeg har svaret. Selvfølgelig må vi drøfte med ELSAM, hvilke konsekvenser det vil have for dem at følge henstillingen, herunder også konsekvenser i form af kontraktbrud. Jeg er ikke blevet orienteret om, at den slags konsekvenser kan foreligge, men det må vi jo vende tilbage til, når redegørelsen fra ELSAM er fremkommet.

Askjær Jørgensen (FP):

Det er udenrigsministerens argumentation i første omgang, der fik mig til at bede om ordet. Jeg hørte, udenrigsministeren sagde, at man bl. a. ikke kunne købe kul i Sydafrika, fordi der var ikke fri meningsdannelse, ikke fri presse osv. dér. Så vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, om han mener, det er således, at der f. eks. i Polen er fri meningsdannelse, fri presse og fri organisationsret osv.

Udenrigsministeren (Christophersen):

Det var et meget fikst spørgsmål, men det var konstrueret på et helt forkert grundlag, for det var ikke i den forbindelse, jeg talte om den manglende frie meningsdannelse. Det, som hr. Jørgen Junior siger i sit spørgsmål og i begrundelsen for det, er jo, at det er sådan, at det store flertal i den sorte del af befolkningen også er modstander af boykot, og det var til det, jeg svarede, at det kan hr. Jørgen Junior ikke tillade sig at sige fra denne talerstol, for der er ingen fri meningsdannelse, og derfor kan den store del af befolk-

ningens synspunkter altså ikke komme offentligt frem. Selv om de er modstandere, eller selv om de er tilhængere af internationale sanktioner, har de derfor ingen mulighed for offentligt at tilkendegive det. Det var det, sagen drejede sig om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *udenrigsministeren* af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren garantere, at danske firmaer i Sydafrika ikke stilles ringere end konkurrenter fra andre EF-lande gennem særlig hårdhændede og specielt danske krav om opfyldelse af reglerne i EFs kodeks?«

(Spm. nr. 181).

Udenrigsministeren (Christophersen):

Den kodeks, der tales om, er en adfærdskodeks, som EFs 9 medlemslande i fællesskab har udarbejdet og vedtaget den 20. september sidste år, og den forudsættes efterlevet på samme måde af alle virksomheder i EF, som er etableret i Sydafrika.

EF-landenes regeringer holder hinanden underrettet om, hvilke skridt de enkelte lande har taget for at få adfærdskodeksens henstillinger ført ud i livet, og jeg kan sige, at de oplysninger viser, at de øvrige EF-lande forholder sig på samme måde som Danmark i bestræbelserne på at få denne adfærdskodeks efterlevet. Der er ikke stillet specielle krav i Danmark til opfyldelse af denne kodeks, og derfor kan der heller ikke blive tale om nogen forskelsbehandling til ugunst for danske virksomheder, når vi taler om adfærdskodeksen.

I øvrigt vil jeg godt tilføje, at danske virksomheder plejer, hvad personalepolitik angår, fuldt ud at kunne stå mål med andre landes virksomheder, og derfor bør der heller ikke blandt de berørte danske virksomheder kunne være betænkeligheder ved, sådan som det også er forudsat i EFs adfærdskodeks, at give offentligheden mulighed for en sammenligning med andre EF-landes virksomheder gennem årlige rapporter om, hvordan man efterlever henstillingerne i den fælles adfærdskodeks.

Jørgen Junior (FP):

[Jørgen Junior]

Jeg takker for svaret fra udenrigsministeren, som er fuldt tilfredsstillende. Jeg opfatter også svaret på den måde, at da de danske firmaer netop er kendt for at højne den sydafrikanske arbejders levestandard gennem fornuftige og rimelige betalinger og en fornuftig personalepolitik, er det også regeringens opfattelse, at man ikke i løbet af ganske kort tid ønsker at se, at der reelt er en forskel i efterlevelsen af EFs kodeksregler.

Det er mig bekendt – men det er muligt, at det ikke er korrekt – at franske, visse tyske og visse engelske firmaer har gjort det ganske klart, at de enten ikke har i sinde overhovedet at indgive rapporter eller blot har i sinde at sende deres regnskaber til de pågældende landes regeringer. Jeg ved ikke, om det kan siges at være en ensartet behandling, hvis det er den måde, det sker på. Men jeg er glad for, at regeringen tilsyneladende har udtrykt ønske om, at danske firmaer ikke skal stilles ringere, og at man må forvente kravene opfyldt ensartet.

Udenrigsministeren (Christophersen):

Jeg forstår godt hr. Jørgen Juniors hensigt med at fortolke mit svar, som han gør, men jeg bliver nødt til at sige til hr. Jørgen Junior, at sådan kan man ikke fortolke det. Den omstændighed, at visse firmaer i andre EF-lande ikke vil efterleve kodeksen, kommer ikke til at betyde, at vi siger til danske firmaer, at så skal de heller ikke efterleve den.

Der kan blive tale om, at vi over for andre EF-lande rejser spørgsmålet om, hvorfor de ikke gør noget for, at deres firmaer efterlever denne adfærdskodeks, men for danske virksomheders vedkommende forstår vi ved en ensartet behandling, at vi forudsætter, at de opfylder denne adfærdskodeks, ligesom vi forudsætter, at virksomheder i andre EF-lande opfylder den.

Jørgen Junior (FP):

Jeg forstår, at dette betyder, at den danske regering vil tage initiativ over for de andre EF-regeringer til at sørge for, at man dér stiller de samme krav, som man stiller fra dansk side, og i så fald vil jeg godt spørge: forventer man, at de andre EF-regeringer vil stille de krav, som jeg forstår den danske regering har stillet over for danske firmaer i Sydafrika?

Udenrigsministeren (Christophersen):

Det er jo sådan, at man mellem de 9 EF-lande løbende drøfter disse problemer såvel som en række andre problemer, der har med sanktionspolitikken at gøre, og det er klart, at når dette spørgsmål kommer op, vil vi betone, at vi forudsætter, at alle lande respekterer og over for deres virksomheder arbejder med denne adfærdskodeks på samme måde, og sådan som det fremgår af denne kodeks at man skal arbejde med den.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til statsministeren af:

Thorndahl (FP):

»Kan statsministeren bekræfte, at regeringsaftalen mellem socialdemokratiet og venstre indeholder en betydelig skærpelse af det forslag til værdistigningsafgift, som var en meget væsentlig del af den socialdemokratiske mindretalsregerings skatterefor-slag?«

(Spm. nr. 129).

Skriftlig begrundelse.

Skattereforrederegørelsen af maj 1978 bebudede en helt ny afgift, der skal opgøres som den reelle kapitalgevinst ved afståelse af al fast ejendom. Det fremgår af den behandling, der i sommer fandt sted i skatte- og afgiftsudvalget, at den såkaldte reelle kapitalgevinst forventedes beregnet på grundlag af kontantværdien.

Socialdemokratiets politiske motivering for denne nye skat var en påstand om en samfundsskabt værditilvækst på al fast ejendom, nemlig tilvæksten ud over den almindelige forbrugerprisstigning, en tilvækst, der i sin helhed skulle tilfalde staten.

Med udgangspunkt i den konstaterede stigning på identiske familieshuse mellem 15. og 16. almindelige vurdering fastslog den socialdemokratiske regering, at kontantværdien i gennemsnit var steget med 75 pct., svarende til en årlig tilvækst på 15 pct. Da forbrugerindeksen i samme periode er steget med ca. 11 pct. om året, bliver den samfundsskabte værditilvækst derfor ca. 4 pct. om året, svarende til godt 30 mia kr. på den samlede handelsværdi og til godt 20 mia kr. på kontantværdien.

[Thorndahl]

Debatten omkring værdistigningsafgiften har hidtil været ført på dette grundlag. Det kan imidlertid nu fastslås, at den forrige regerings oplysninger var en endog særdeles grov vildledning af folketinget, og at kontantværdistigningen på identiske parcelhuse ikke var 75 pct., men kun 51 pct. mellem de to vurderinger. Da forbrugerpriserne i samme periode er steget med 52 pct., kan den såkaldte samfundsskabte værditilvækst sættes til nul.

Statsministeren har i et svar på spørgsmål nr. 30 udtalt: »En afgift, som formindsker de kapitalgevinster, der kan opnås, må derfor også forventes at virke dæmpende på prisudviklingen for fast ejendom.« Denne udtalelse er lidt forbavsende i betragtning af, at enfamiliehuse og de faste ejendomme som helhed er steget mindre end forbrugerpriserne.

Statsministeren har endvidere udtalt, at han i løbet af blot få år forventer indtægter af størrelsesordenen 3-4 mia kr. på den samfundsskabte værditilvækst.

På grundlag af de forudsætninger, som den tidligere og den nuværende regering har fremskaffet, kan dette provenu kun tilvejebringes ved en meget væsentlig skærpelse af det forslag om en samfundsskabt værditilvækst på jord og al fast ejendom, som den tidligere regering fremsatte.

Det vil derfor af hensyn til den politiske debat og til offentligheden være rimeligt, om statsministeren bekræftede, at den socialdemokratiske regerings forslag om en værdistigningsafgift er blevet væsentligt skærpet som et resultat af regeringssamarbejdet mellem socialdemokratiet og venstre.

Thorndahl (FP):

Der kan ikke være tvivl om, at regeringens bebudede værdistigningsafgift på al jord og fast ejendom bliver vinterens store politiske sag, en sag, som meget forståeligt i stigende omfang optager befolkningen. Beklageligvis er regeringen meget tilbageholdende med oplysninger, hvilket er hovedbegrundelsen for det store antal spørgsmål, der allerede har været rejst her i folketinget. Skatteministeren opfører sig nærmest, som om værdistigningsafgiften er partiet venstres specielle version af sfinksens gåde med skatteministeren i rollen som sfinks. Den tidligere social-

demokratiske mindretalsregering var trods alt mere meddelsom.

Man kan vist roligt fastslå, at socialdemokratiets politiske og moralske begrundelse for værdistigningsafgiften var en påstand om samfundsskabte værditilvækster på fast ejendom. Princippet var også helt klart: den pristigning på en ejendom, der lå ud over forbrugerprisudviklingen, er simpelt hen samfundsskabt. Så nemt var det, sagde socialdemokratiet, keine hexerei, sådan er det bare.

Nu spiller renteniveauet og rentændringer jo en helt central rolle ved ejendoms-handler, og jeg spurgte derfor den tidligere skatteminister, om socialdemokratiet mente, at kurstab var en samfundsskabt værditilvækst. Man kunne ikke på forhånd vide, på hvilket plan socialdemokratiet ville operere i denne sag. Regeringens svar på spørgsmål nr. 947 må klart opfattes som udtryk for, at værdistigningsafgiften skal beregnes på grundlag af kontantværdierne.

Det fremgår også af den foregående regerings skattereformredegørelse, at man forventede, at enfamiliehusene skulle bære langt den største andel af afgiften, og at den samfundsskabte værditilvækst på enfamiliehusene i gennemsnit kunne anslås til 4 pct. årligt eller i 1978-kroner ca. 10 mia kr. årligt i kontantværdi.

Det viste sig imidlertid hurtigt, at regeringens oplysninger i skattereformredegørelsen var fundamentalt ukorrekte, og at den årlige værditilvækst for enfamiliehusene i gennemsnit var 0. Nu stiger enfamiliehusene i midlet noget mere end ejendommene under ét; i gennemsnit ligger stigningen i kontantværdierne for alle landets ejendomme ca. 1,3 pct. under forbrugerprisstigningen. Det samfundsskabte værditab på jord og fast ejendom har derfor i reglen været 11-12 mia kr. årligt. Når nu statsministeren alligevel mener, at afgiften vil give 3½ mia kr. årligt, må det vel være, fordi SV-regeringen har stramt socialdemokratiets forslag betydeligt op.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Hvis jeg skal være venlig over for hr. Thorndahl, og det vil jeg da meget gerne være, tror jeg ærligt talt, der er noget, hr. Thorndahl har, skal vi sige misforstået. Det må han have gjort, siden han stiller det spørgsmål, han her stiller, for sagen forholder sig jo helt

[Statsministeren]

anderledes end sådan, som hr. Thorndahl fremstiller den her over for tinget i sit spørgsmål.

Sagen er, at der er stor lighed mellem den skitse til værdistigningsafgift, der var indeholdt i den redegørelse, som daværende skatte- og afgiftsminister Jens Kampmann forelagde i folketinget den 11. maj i år, og så den skitse til værdistigningsafgift, som indgår i regeringsaftalen mellem socialdemokratiet og venstre. Jeg tror ikke, man kan tale om nogen skærpelse; i hvert fald er der en betydelig lighed i principperne.

Nu er der tale om to skitser, og ingen af dem er udarbejdet i færdige lovforslag endnu. Derfor er det umuligt at foretage en præcis sammenligning mellem forventede indtægter af de omtalte afgifter, men de to skitser, som altså er skitser, er i principperne på linje med hinanden, og det forholder sig altså ikke sådan, som hr. Thorndahl prøver at fremstille det her i sit spørgsmål.

Thorndahl (FP):

Jeg vil da udtrykke meget stor tilfredshed med, at statsministeren herfra siger, at der er meget stor lighed mellem værdistigningsafgiftsforslaget i den socialdemokratiske mindretalsregerings skattereformforslag og den værdistigningsafgift, som indgår i SV-regeringens erklæring. Det er ikke lige præcis det, man fra den anden regeringspartners side har udtalt, men jeg er meget taknemmelig for at høre dette.

Men jeg vil godt lige ud over de bemærkninger, jeg har gjort i mit første indlæg, tilføje, at statsministeren i sit svar på spørgsmål nr. 30 om værdistigningsafgiften har sagt – jeg citerer:

»En afgift, som formindsker de kapitalgevinster, der kan opnås, må derfor også forventes at virke dæmpende på prisudviklingen for fast ejendom.«

Det er i det hele en fantastisk betragtning, at en betydelig omkostningsforøgelse ved at sælge en ejendom skulle medføre, at man ud over at betale afgiften yderligere skulle sætte prisen ned. Det kan jeg ikke forestille mig der er mange der tror på, men jeg vil godt sige, at hvis det virkelig skulle forholde sig sådan, understreger det yderligere de betragtninger, jeg gjorde gældende i mit første indlæg, nemlig at kontantværdistigningerne for vore ejendomme under ét bliver endnu min-

dre, end forbrugerprisudviklingen hidtil har været.

Ud fra den tankegang, som socialdemokratiet selv har markedsført med begrebet samfundsskabt værditilvækst på al jord og fast ejendom, må det sammenfattende fastslås, at resultatet af prisudviklingen på jord og fast ejendom i virkeligheden er et betydeligt samfundsskabt værditab, hvis man tager højde for inflationen, hvis man tager højde for rentestigningen.

Jeg er derfor gået ud fra, at en sammenfattende betragtning alene hvilende på de socialdemokratiske principper kun kan føre til, at der ikke er nogen begrundelse for at gennemføre en værdistigningsafgift. Indføres afgiften alligevel, og får den den udformning, der fører til de milliardindtægter, som statsministeren har givet udtryk for, må ansvaret efter min opfattelse være venstres, men jeg kan forstå, at der er nogen uklarhed mellem venstre og socialdemokratiet i denne sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *statsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Finder regeringen, at udenrigsministerens modtagelse af biskop Abel Muzorewa kort tid efter, at den – i øvrigt ulovlige – regering, han er medlem af, har foranstaltet en masakre på flygtninge i Zambia, er et konstruktivt bidrag til løsning af problemerne i Rhodesia (Zimbabwe)?«

(Spm. nr. 141).

Skriftlig begrundelse.

Som bekendt er biskop Abel Muzorewa medlem af en i realiteten ulovlig regering i Rhodesia, hvis leder er Ian Smith.

Som bekendt arbejder denne regering for at få anerkendt en såkaldt intern løsning af problemerne i Rhodesia, som er af en sådan karakter, at ikke engang England og USA og heller ikke Danmark støtter den.

Som bekendt har denne regering for ganske nylig foranstaltet et blodbad i flygtningelejre i nabolandet Zambia.

På denne baggrund er det overordentlig beklageligt, at den danske udenrigsminister

[Steen Folke]

har modtaget biskop Muzorewa i forbindelse med dennes propagandafremstød i Danmark.

Regeringen kan ikke være i tvivl om, at denne modtagelse reelt virker som en støtte til Smith-Muzorewa-alliancen og den såkaldte interne løsning.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Der foregår nogle samtaler til venstre i salen, der forstyrrer talerne.

Steen Folke (VS):

Da der først var tale om, at biskop Muzorewa skulle besøge Danmark, understregede udenrigsministeriets direktør, Egil Jørgensen, at han ville blive holdt på lavt plan, som det hed. Ikke desto mindre blev han som bekendt modtaget af udenrigsminister Christophersen. Jeg går ud fra, at udenrigsministeriets direktør ikke var ude på at fornærme udenrigsministeren, da han talte om det lave plan. Det var nok noget andet, han havde i tankerne.

Selv om der var tale om et såkaldt privat besøg, er det klart, at Muzorewas besøg var et led i den charmeoffensiv, som den ulovlige regering i Rhodesia gennemfører – Ian Smith var som bekendt i USA nogenlunde samtidig, og Muzorewa var på besøg i en række lande i Europa – en charmeoffensiv, som skulle samle støtte til Muzorewa-Smith-alliancen.

Ved at modtage Muzorewa støttede den danske regering reelt denne alliance. Der er altså tale om, at man modtog en repræsentant for et ulovligt regime, et regime, som hverken Danmark eller andre lande tilsluttet FN anerkender. Det skete oven i købet på et tidspunkt umiddelbart efter, at denne regering havde foranstaltet en massekrænkelse på flytninge i Zambia, en massekrænkelse, som Muzorewa naturligvis har et medansvar for, selv om han prøvede at fralægge sig det under sit besøg.

Jeg hæftede mig ved, at socialdemokratiets næstformand og formanden for Arbejderbevægelsens Solidaritetsfond, hr. Kjeld Olesen, om besøget udtalte – jeg citerer:

»Med de sidste begivenheder må vi sige nej til Muzorewas forsøg på at vinde støtte til sit samarbejde med Smithregimet. Opråbningen af krigen med massekrænkelse på flytninge kan kun fordømmes på det kraftigste, og Muzorewa har et medansvar.«

Mener statsministeren på den baggrund, det var rimeligt, at den danske regering modtog Muzorewa? Og hvad mener socialdemokratiets formand om den udtalelse, der kom fra socialdemokratiets næstformand om sagen?

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Spørgsmålene skal stilles til statsministeren i hans egenskab af statsminister.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Via Dansk Flygtningehjælp fik vi en forespørgsel om, hvorvidt biskop Abel Muzorewa kunne aflægge et privat besøg i Danmark som metodistkirkens gæst og ved den lejlighed blive modtaget af udenrigsministeren til en samtale. Udenrigsministeren besluttede at imødekomme denne anmodning, og biskop Muzorewa blev den 27. oktober 1978 modtaget af udenrigsministeren ved en kort høflighedsvisit.

Biskop Muzorewa blev modtaget i sin egenskab af formand for United African National Council, som er en del af Zimbabwes nationalistbevægelse. Danmark har – og det bør nok erindres i denne sammenhæng – gennem årene opretholdt, og regeringen ønsker at opretholde, kontakter med alle dele af Zimbabwes frihedsbevægelse. Således har såvel lederne af Den patriotiske Front, Nkomo og Robert Mugabe, som biskop Muzorewa og pastor Sithole inden for de sidste år besøgt Danmark og mødt den til enhver tid værende udenrigsminister. Der er altså ikke noget nyt i dette forhold.

Men Danmark anerkender fortsat ikke den ulovlige regering og det ulovlige styre i Salisbury, og biskop Muzorewas private besøg medførte ingen ændring i denne politik. Regeringen finder, at den interne Salisbury-aftale af 3. marts 1978 er utilstrækkelig som grundlag for en internationalt acceptabel forhandlingsløsning på konflikten i Zimbabwe.

Dette blev også gjort klart for biskop Muzorewa, idet udenrigsministeren samtidig benyttede den givne lejlighed til at understrege, at en løsning efter dansk opfattelse bør omfatte alle parter i konflikten, altså også dem, der i øjeblikket er i andre lande, og at det bedste foreliggende grundlag udgøres af de britisk-amerikanske forslag.

[Statsministeren]

Udenrigsministeren fremhævede desuden, at Salisburyregimentets gentagne angreb på lejre i nabolandet i høj grad vanskeliggjorde en fredelig løsning af Zimbabwespørgsmålet.

Jeg finder det rigtigt og i overensstemmelse med danske traditioner at tale med alle parter i Zimbabwekonflikten. Kun derigennem kan vi bidrage til at skabe den brede løsning, som er en forudsætning for fred i Zimbabwe.

Endelig kan jeg da også oplyse, at den danske regering naturligvis ikke står ene med det synspunkt, at det kan være nyttigt at redegøre for vor Zimbabwepolitik over for biskop Muzorewa, når han nu aflagde et privat besøg i Danmark, som tilfældet var. Under fuldstændig tilsvarende besøg i Norge, i Nederlandene og i Italien i løbet af de sidste 2-3 uger er Muzorewa blevet modtaget af Norges udenrigsminister, Nederlandenes udviklingsminister og en viceudenrigsminister i Italien.

Der er grund til at sige, at Muzorewas charmeoffensiv f. eks. i Danmark ikke har givet resultat. Det er i hvert fald ikke særlig charmerende, når situationen simpelt hen er den, at han klart har fået at vide, hvad der er den danske regerings holdning til den regering, han er medlem af.

Steen Folke (VS):

Statsministeren understreger meget, at det var et privat besøg, men jeg mener nu ikke, at man, når udenrigsministeren sådan foretager modtagelse med fotografering, og hvad der ellers hører til, kan slå meget på, at det var et helt privat besøg.

Statsministeren siger, at der ikke er noget nyt i det, der er sket her, det svarer helt til den danske holdning hidtil. På den baggrund kan man måske undre sig lidt over, at udenrigsministeriets direktør så i den grad har trådt i spinaten, som man må forstå han har gjort, når han oprindeligt har sagt, at der ikke ville blive tale om at give Muzorewa en modtagelse, hvor han f. eks. mødte ministre. Jeg går ud fra, at udenrigsministeriets direktør står til en solid næse efter sin optræden i denne sag.

Statsministeren siger, at man gerne vil tale med alle parter i sådan en konflikt, og at det er helt i overensstemmelse med regeringens politik, sådan vil man altid gøre. På den bag-

grund må jeg da spørge: betyder det også, at den dag Ian Smith kommer og anmelder sit besøg, er den danske regering rede med åbne arme til at sige: naturligvis, velkommen, vi vil gerne høre, hvad du har at sige; vi vil sige vores mening, men vi vil meget gerne lytte til dig? Er det sådan, man skal forstå det? Jeg læste en leder i Aktuelt, hvori der stod, at man var rede til at modtage fanden selv, og jeg tænkte: ja, det må altså være det, der var meningen. Nu er det ikke Aktuelt, der lægger socialdemokratiets politik, specielt måske ikke for tiden. På den anden side kunne jeg ikke få andet ud af den leder, end at man mente, at man skulle modtage hvem som helst.

Det er klart, at Muzorewa er medansvarlig for det, der foregår, herunder de massakrer, som denne ulovlige regering udfører i nabolandene, og derved er situationen i dag anderledes, end dengang han blot var talerør for en nationalistbevægelse. Jeg vil derfor gerne spørge: hvis nu regeringens leder, Muzorewas medleder, Ian Smith, kommer på besøg, er statsministeren så også rede til at høre ham for at høre alle parter i sagen?

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg går ud fra, at det fra Aktuelt nævnte citat ikke sigtede på nogen hverken danske eller udenlandske personer, og derfor kan det passere.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Der er et spørgsmål om, hvorvidt besøget er privat. Det er privat i den betydning, at det er et besøg, der ikke er foranlediget af den danske regering. Vi har altså ikke inviteret Muzorewa. Han kommer nu engang til landet, og så tager man imod ham, men med, hvad man kalder en lav profil. Det er udenrigsministeren, der tager imod, ja vel, men han markerer klart og tydeligt over for Muzorewa, hvad der er den danske regerings politik, akkurat på samme måde som f. eks. den tidligere udenrigsminister har taget imod folk, der repræsenterer regeringer og systemer, som vi er rygende uenige med om deres måde at ordne tingene på i deres lande.

Så var der en lille bemærkning om »fotografering og det hele«. Så vidt jeg ved, var der ingen fotografering, og hvis der har væ-

[Statsministeren]

ret det, er det imod, hvad jeg havde regnet med havde fundet sted.

Så siger man, at situationen i dag er anderledes, end da vi sidst modtog Muzorewa, og det er rigtigt. Derfor blev der også sagt helt andre ting til Muzorewa denne gang end sidste gang, hvor vi udtalte stor sympati for den modstand og den frihedsbevægelse, som Muzorewa stod som repræsentant for.

Jørgen Junior (FP):

Jeg synes, det er helt fornuftigt og rimeligt, at man taler med Muzorewa, på samme måde som man talte med Smith i USA, og som man taler med Joshua Nkomo i Danmark, når han kommer her.

Jeg vil gerne have lov til at stille et spørgsmål til statsministeren i forbindelse med det svar, der blev givet til hr. Steen Folke, og hvori der blev benyttet udtrykket »lejr« vedrørende de mennesker, det er gået ud over i Zambia, mens der i spørgsmålet stod »har foranstaltet en massakre på flygtninge i Zambia«. Kan statsministerens meget neutrale udtryk opfattes på den fornuftige måde, at man ikke godkender det helt uacceptable postulat, der forekommer i hr. Steen Folkes spørgsmål?

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, at statsministeren undgik, jeg ved ikke, om det var behændigt, at svare på et meget konkret spørgsmål, som hr. Steen Folke stillede.

Muzorewa er jo medlem af Ian Smiths kabinet, og den danske udenrigsminister, som åbenbart er udtryk for den lave profil herhjemme, modtager Muzorewa og siger til ham, at Danmark ikke kan lide det styre. Det er så udmærket inden for den begrænsning.

Så vil jeg godt have at vide – det har hr. Steen Folke spurgt om: vil man også modtage Ian Smith, hvis han finder på at komme hertil, og fortælle ham, hvad man mener om styret? Sagen er nemlig den, at den slags modtagelser, uanset hvad man siger til hinanden, under alle omstændigheder ude i verden virker som en slags anerkendelse og helt givet af de pågældende derhjemme bliver brugt som en anerkendelse og en afstivning. De fremhæver ikke, hvad der er blevet sagt i de formodentlig i øvrigt fortrolige samtaler,

men lægger først og fremmest vægt på, at de er blevet modtaget. Nu har man altså modtaget minister i Ian Smiths regering Muzorewa, og derfor synes jeg nok, man har brug for et svar på, om den danske udenrigsminister også vil modtage Ian Smith, hvis han finder på at komme hertil.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det er interessant, hvad der kan stilles af spørgsmål i forbindelse med et spørgsmål. Jeg vil gerne sige, at så vidt jeg kan vurdere det i øjeblikket, ville vi ikke afvise at tage en samtale med nogen regeringschef, der kommer til Danmark – uanset hvilket nederdrægtigt system han måtte repræsentere – hvis han ønskede det. Men én ting er sikker: Ian Smith bliver ikke inviteret. Det mener jeg er en forskel, og hvis vi skulle komme på talefod med ham i en situation, ville vi sige til ham, hvordan vi vurderer situationen i Zimbabwe og det sydlige Afrika.

Må jeg lidt uden for spørgsmålet – der er jo mange, der har bevæget sig uden for det – sige, at jeg har lige været en tur i Ungarn, og da var jeg oppe at tale med førstesekretær Janos Kadar. Hvem er han? Er der nogen, der mener, det var forkert, at jeg gik op og talte med Janos Kadar og i en halvanden times samtale diskuterede en række problemer og derunder også gav udtryk for mit og den danske regerings syn på en række problemer i Østeuropa? Det mener jeg ikke var galt, jeg mener, det var rigtigt. Men Janos Kadar var dog manden, der stod for det, der skete i Ungarn i 1956. Alligevel fandt jeg det, fordi han er den faktiske politiske leder i landet, rimeligt og rigtigt at tage en samtale med ham og give udtryk for synspunkter over for ham.

Hr. Jørgen Junior var jo ganske fiks, da han prøvede at fremstille min fremstilling af sagen som neutral. Jeg er ikke neutral, og det er hr. Jørgen Junior sandelig heller ikke. Hr. Jørgen Junior kan forsvare alt, hvad der foregår i Sydafrika – det er han meget dygtig til – og hvad der foregår i Rhodesia eller Zimbabwe. Jeg har et modsat synspunkt. Jeg er ikke neutral, og min fremstilling var ikke neutral.

Om jeg er enig med hr. Steen Folke i hans postulat? Jeg ved ikke, om massakre er det rigtige udtryk, men jeg fordømmer klart og

[Statsministeren]

utvetydigt de aktioner, der er foregået fra Ian Smiths side ind over grænsen fra Zimbabwe.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg mener ikke, nogen har bevæget sig uden for rammerne af det stillede spørgsmål, heller ikke statsministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *justitsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Vil ministeren sørge for, at stemplet i John Shoniwas pas, ifølge hvilket han er nægtet indrejsetilladelse til Danmark, omgående annulleres?«

(Spm. nr. 162).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge Information den 1. november d. å. blev en repræsentant for ZANU, John Shoniwa, der er bosiddende i Stockholm, i Kastrup lufthavn nægtet indrejse til Danmark, hvor han efter indbydelse fra en række organisationer skulle deltage i en høring vedrørende frihedskampen i Zimbabwe (Rhodesia).

Ved samme lejlighed indlod man oven i købet Muzorewa, der repræsenterer den såkaldte regering i Rhodesia, en regering, som FNs sikkerhedsråd for længst har stemplet som ulovlig.

Shoniwa blev – modsat Muzorewa – nægtet indrejse. Begrundelsen var, at hans britiske pas er af en type, der forudsætter visum ved indrejse i Danmark. Dette må undre, eftersom Shoniwa tidligere er rejst ind i Danmark på samme pas og uden særskilt visum. Endvidere var det forbavsende, at politiet ikke tillod Shoniwa pr. telefon at kontakte de danske indbydere, således at problemerne eventuelt kunne løses hurtigt og pr. konduite, sådan som det er sket ved tidligere lejligheder.

Det værste er imidlertid, at Shoniwa fik stemplet i sit pas, at indrejse til Danmark var ham nægtet. Dette stempel kan volde Shoniwa store vanskeligheder i hans arbejde som ZANUs repræsentant i Skandinavien, bl. a. – men ikke kun – fordi Skandinavien som bekendt udgør ét pasområde.

Der kunne være grund til at gå nærmere ind på omstændighederne ved nægtelse af indrejse. Men det afgørende er dog, at de danske myndigheder med den omtalte stempeling i passet nu lægger hindringer i vejen for en organisation, der bekæmper det ulovlige Smithstyre. Dette kunne udlægges som optakt til en holdningsændring fra dansk side, ikke mindst i betragtning af den venlighed, der samtidig blev udvist over for Smithstyrets repræsentant.

Gert Petersen (SF):

Det er egentlig en lille smule barokt, fordi dette spørgsmål drejer sig om en person, som modsat den, der blev berørt af det forrige spørgsmål, blev nægtet indrejse i Danmark. Her drejer det sig om en person, der repræsenterer en af de to store bevægelser, som bekæmper det ulovlige styre i Rhodesia. Sagen er nemlig den – og det synes jeg nok man bør have in mente – at Smithregeringen er helt speciel i forhold til samtlige andre regeringer i hele verden derved, at den er fordømt af FN som en ulovlig regering. Her var altså en af dem, der bekæmper denne ulovlige regering, og han kunne ikke komme ind. Det kan til en vis grad være hans egen fejl, det skal jeg ikke udelukke, men i så fald vil jeg sige, at så har politiet i Kastrup endnu en gang bevist, at ordet konduite er dem fremmed, de ved ikke, hvad det indebærer.

Men det, som jeg godt vil have undersøgt nu, er, om man kan få fjernet, annulleret, det stempel, som man satte i hans pas. Manden er repræsentant her i Skandinavien for den ene af de store modstandsbevægelser, og det vil naturligvis vanskeliggøre hans arbejde i Skandinavien og andre steder, at der i hans pas er stemplet »nægtet indrejsetilladelse i Danmark«.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Efter lovgivningen om udlændinges adgang her til landet skal udlændinge, der ønsker at indrejse i Danmark, forinden have opnået visum, medmindre de er omfattet af de særlige bestemmelser om viseringsfritagelse. Indrejsevisum udstedes i almindelighed af danske ambassader og repræsentationer.

Efter de gældende regler er statsborgere fra Storbritannien fritaget for visum. Derimod er der i en række tilfælde udstedt briti-

[Justitsministeren]

ske pas, som ikke giver adgang til indrejse her i landet uden visum. Såfremt en person ikke har fået det fornødne visum til indrejsen, vil den pågældende blive afvist i overensstemmelse med de gældende bestemmelser.

Med hensyn til den sag, som spørgeren, hr. Gert Petersen, henviser til, kan jeg bekræfte, at den pågældende den 26. oktober i år blev afvist i Kastrup lufthavn, da han ville indrejse her i landet. Han havde et britisk pas, som efter gældende bestemmelser ikke giver mulighed for indrejse uden dansk visum, som han ikke var i besiddelse af. Det fremgik endvidere af hans pas, at han havde haft opholds- og arbejdstilladelse i Sverige indtil den 3. april 1978, og at han havde søgt om forlængelse af tilladelsen.

I overensstemmelse med de gældende regler og almindelig international praksis blev hans pas ved afvisningen forsynet med et stempel om, at han var afvist i medfør af udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 1. Efter denne bestemmelse bør politiet afvise en udlænding, der ved indrejsen ikke opfylder de gældende regler om rejseligitimation og visering. Stempelen tjener til at forebygge, at en udlænding forsøger at indrejse i Danmark på ny straks eller senere uden det fornødne visum.

Jeg kan yderligere oplyse, at mens indrejsespørgsmålet blev undersøgt af politiet, opholdt den pågældende sig i transithallen, hvorfra han havde mulighed for – hvis han ønskede det – at kontakte de danske indbydere til det omtalte møde.

Da den pågældende således er blevet afvist i overensstemmelse med de gældende regler, finder jeg ikke efter de for mig nu foreliggende oplysninger, at der er grundlag for at annullere det nævnte afvisningsstempel i hans pas.

Jeg håber med denne redegørelse at have klargjort, at det er de almindelige regler, man har fulgt, og at der ikke er tale om nogen dansk holdningsændring med hensyn til de politiske forhold i Rhodesia. Men jeg kan tilføje, at den pågældende har fået forlænget sin arbejds- og opholdstilladelse i Sverige og derfor af ambassaden har fået et besøgsvisum.

Gert Petersen (SF):

Ja, der var jo ikke ret meget at takke for i dette svar. Jeg fik først en lang beretning om noget, jeg ikke havde spurgt om, men jeg skal indrømme, at efterhånden som beretningen skred frem, så blev jeg da klar over grunden til, at vi skulle have hele denne beretning: det var motiveringen for, at man ikke vil annullere det pågældende stempel.

Nu er det vanskeligt at gå ind i detaljer i sagen, fordi påstand står mod påstand om, hvorvidt den pågældende fik mulighed for at ringe ud, og det er jo som regel sådan herhjemme, at politiet har ret – ikke nødvendigvis reelt, men juridisk – så det er nok vanskeligt at komme videre med den sag.

Jeg vil blot sige til ministeren, at jeg har været ude for at få en henvendelse, og det tror jeg at mange medlemmer af folketinget fra tid til anden har været ude for, når der i Kastrup er opstået den slags vanskeligheder, også på grund af fejl begået af den, som har villet ind i landet, og som har været inviteret herhjemme af den ene eller den anden organisation. Jeg har såmænd været ude for, at politiet har været behjælpeligt med denne henvendelse, men det afhænger vel af, hvem der er vagthavende. Så er sagerne begyndt at rulle, og så er der udvist noget, som nogle kender til og andre ikke kender til, og som man kalder konduite.

Det, som står tilbage i denne sag, er, at med den samme flyvemaskine kom Muzorewa, og Muzorewa blev ladet ind i landet, og dér bliver realiteten, at man nægter at lade en repræsentant for en organisation, der bekæmper det ulovlige Muzorewastyre, komme ind i landet, og man foretager sig intet for at undersøge, om den invitation, han henviser til, nu er rigtig, og om der kan udstedes et hurtigt visum i det givne tilfælde.

Nu får jeg ydermere at vide, at man ikke vil stryge det pågældende stempel, og så må jeg sige, at situationen nærmer sig det meget betænkelige: en anden holdning, en mere positiv holdning til Muzorewa-Smith-styret end til oprørsstyret.

Jørgen Junior (FP):

I forbindelse med visumregler, hvad angår borgere fra det sydlige Afrika, vil jeg godt bede ministeren bekræfte – hvis det er tilfældet, og det går jeg da ud fra som givet – at man vil følge netop de almindelige regler,

[Jørgen Junior]

som ministeren omtalte, også over for de sydafrikanske borgere, som nu efter den seneste udvikling, hvor der er indført visum, anmoder om visum til at besøge Danmark, altså med andre ord at disse udstedes i de lokale ambassader og på de lokale konsulater.

Glistrup (FP):

Mener ministeren, at der kan være nogen som helst rimelighed i, at hr. Gert Petersen nu gentagne gange her fra denne talerstol har kunnet betegne hr. Ian Smiths styre som ulovligt? Er hr. Ian Smiths styre noget som helst mere ulovligt end den regering, som ministeren selv er medlem af, og som er i hård strid med det, som kongeloven fastslog i 1660erne, nemlig at man til evig tid i Danmark skulle have enevælde? Der er ikke spor forskel på hr. Ian Smiths styre og det styre, som ministeren her sidder som medlem af. Det er i strid med nogle tidligere ting, nemlig de engelske dominionsregler osv. Men mener ministeren virkelig, at der er nogen principforskkel mellem den regering, hun er medlem af, og hr. Ian Smiths regering?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg skal blot sige til hr. Gert Petersen, at det, han kaldte min lange beretning, var en redegørelse for, at de gældende regler var fulgt også i dette tilfælde, idet jeg understregede nødvendigheden af, at man i tide fra det land, hvor man var, søgte visum til at komme ind i Danmark.

Det er rigtigt, at vi kan diskutere det. De oplysninger, jeg har, går altså ud på, at den pågældende havde et par timer, inden han afrejste igen, til at kontakte de organisationer, der havde indbudt ham. Havde den pågældende udnyttet det, ville jeg også tro, at man havde fundet en anden løsning, men det ønskede – stadig efter det for mig oplyste – den pågældende ikke.

Hr. Jørgen Junior rejser spørgsmålet, om man også vil følge de almindelige regler vedrørende Sydafrika. Jeg tror, at man må sige, at danske myndigheder og dansk politi administrerer efter de gældende regler. Jeg er fuldstændig klar over, hvad de nordiske udenrigsministre vedtog på et møde her i slutningen af august og begyndelsen af september. Der er for mig ikke noget nyt i dette,

og naturligvis følger danske myndigheder de gældende regler.

Jeg må sige med hensyn til hr. Glistrups spørgsmål til mig, at det vist må ligge inden for formandens kompetence – men det tilkommer selvfølgelig ikke mig at afgøre det – at vurdere, om det kan accepteres, at man påstår, at en nuværende demokratisk valgt regering er ulovlig. Jeg vil i øvrigt blot have lov til at nævne én forskel, som jo kom frem i statsministerens svar: FN har ikke fordømt den nuværende regering.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *miljøministeren* af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Mener ministeren, at det er i overensstemmelse med det oprindelige formål for Dansk Folkeferie, at man nu på fuldt kommerciel basis er gået ind i konkurrencen med private hotelvirksomheder om det danske feriemarked?«

(Spm. nr. 164).

Skriftlig begrundelse.

Baggrunden for Dansk Folkeferie har været at gøre det muligt for mindrebemidlede at få et sommerophold her i landet. Dette er blevet muliggjort gennem offentlig støtte, og ved sidste augustforlig blev der bevilget 90 mill. kr. til beskæftigelsesarbejder ved udvidelse af Dansk Folkeferie.

Ved at gå ind på det almindelige turistmarked risikerer Dansk Folkeferie nu at påføre private virksomheder en konkurrence, der kan bringe de private virksomheders overlevelsesmuligheder i fare. Der er hermed tale om en konkurrenceforvridning, hvor et offentligt støttet foretagende bringer sig i en stærkere position i forhold til private virksomheder, der ikke modtager offentlig hjælp.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Dansk Folkeferie er, som det også fremgår af institutionens vedtægter, en almenyttig organisation, der har til formål at lette og fremme den brede befolknings sunde udnyttelse af ferien. Dette formål opnås hovedsagelig ved opførelse af feriebyer bestående af et antal feriehuse med forskellige fællesfaciliteter. Disse feriehuse udlejes til en forholds-

[Miljøministeren]

vis lav leje til danske feriegæster. I meget begrænset omfang sker der også udlejning til udlændinge. Denne udlejning har i perioden fra 1. januar til 7. oktober 1978 ifølge oplysninger fra Dansk Folkeferie udgjort 2¼ pct. af den samlede udlejning.

I landsplanredegørelsen fra 1976, som blev afgivet af daværende miljøminister Helge Nielsen, blev det fremhævet, at regeringen fandt det ønskeligt at fremme etableringen af feriecentre på almennyttig basis. Som begrundelse anførtes, at feriecentre er mindre arealkrævende end almindelige sommerhuse, at de har en højere udnyttelsesgrad, og at de endvidere skaber mulighed for, at familier, der ikke ønsker eller ikke har mulighed for at få eget sommerhus, kan holde ferie ved attraktive naturområder.

I landsplanredegørelsen blev det endvidere nævnt, at den statslige indsats fortrinsvis må bestå i retningslinjer for planlægningen og støtte til fremskaffelse af egnede arealer, bl. a. gennem opkøb efter erhvervsloven. Der blev endelig peget på de beskæftigelsesmæssige virkninger af etablering af feriecentre.

På den baggrund og i lyset af den alvorlige beskæftigelsesmæssige situation er der i forbindelse med de indgåede forlig om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger ydet i alt 51,5 mill. kr. til etablering og fornyelse af i alt 4 feriecentre. Støtten har haft form af rente- og afdragsfrie lån og har andraget en fast sum, opgjort som halvdelen af de af Dansk Folkeferie på bevillingstidspunktet anslåede anlægsudgifter.

Jeg finder, at feriecentre drevet på almennyttig basis er af betydning, ikke blot for at fremme befolkningens friluftsliv, men også for tilvejebringelsen af alternative, mindre arealkrævende former for feriebyggesse.

Fru Annelise Gottfredsen nævner i sit spørgsmål, at Dansk Folkeferie på fuldt kommerciel basis er gået ind i konkurrencen. Jeg mener ikke, at det er en rigtig måde at beskrive markedsføringen på. Det drejer sig først og fremmest om Dansk Folkeferies muligheder for at udnytte feriebyernes kapacitet uden for højsæsonen. Det er bl. a. gennem denne udlejning, at det bliver muligt at holde en leje i sæsonen på så lavt et niveau, at folk med beskedne indtægter har mulighed for at holde ferie i centrene.

Alt i alt mener jeg ikke, at Folkeferies forsøg på at sikre udnyttelse af feriebyernes kapacitet sker på en sådan måde, at der påføres hotellerne en urimelig konkurrence. Folkeferies feriecentre tilbyder gæsterne faciliteter, som ikke er direkte sammenlignelige med det, feriehotellerne tilbyder deres gæster.

Jeg kan i øvrigt tilføje, at der ikke for tiden i regeringen er overvejelser om yderligere statstilskud til Dansk Folkeferie til nye feriecentre.

Annelise Gottfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret, men kan ikke sige, at jeg er helt enig i ministerens synspunkter.

Det er ganske rigtigt, at Dansk Folkeferie fra begyndelsen af 1930'erne har haft et socialt sigte, og direktøren for Dansk Folkeferie har nylig udtalt – direktøren er i øvrigt også formand for Danmarks Turistråd og formand for Danmarks Turistråds repræsentantskab – at man henvender sig til de små i samfundet og til lønmodtagerne. Ministeren udtaler også, at det fortrinsvis er danske, det drejer sig om, og at der hidtil har været en belægning af ganske få udlændinge, nemlig 2¼ pct.

Når jeg imidlertid har rejst spørgsmålet, så er det, fordi man øjensynlig ikke har i sinde at holde sig til denne lille procentdel, og det kan i det hele taget diskuteres, om der overhovedet skal være andre end danske i disse danske feriecentre. Det fremgår således, at man har afholdt en konference for 15 journalister fra Tyskland på Dansk Folkeferies center i Løjt, og formålet var at præsentere Dansk Folkeferie for de tyske journalister og for Dansk Folkeferies generalagent i Tyskland. Det er meningen med denne konference at indlede en kampagne om markedsføringen på det tyske marked med henblik på den kommende sæson, hvor man netop står med fire nye feriecentre. Nu er det jo ikke sådan, at disse fire nye feriecentre er nogle små, usle rønner, som kun kan benyttes lige i de 14 dage i juli måned, hvor man håber at det er solskin. Det er fuldt komfortable feriesteder, der kan benyttes året rundt.

Når man i august har indgået forlig om, at der kunne bevilges 90 mill. kr. til Dansk Folkeferie og altså allerede har bevilget en del af disse penge, så er det, fordi man ønskede at fremme den danske beskæftigelse. Men

[Annelise Gotfredsen]

det kan ikke siges, at der har været noget egentligt beskæftigelsesformål, når man samtidig har skabt mindre beskæftigelse på grund af konkurrencen med de private ferievirksomheder.

Otto Mørch (S):

Finder ministeren ikke, ligesom jeg i øvrigt gør det, at det spørgsmål, der nu er rejst fra det konservative folketingsmedlems side, mere er baseret på et angreb på en af arbejderbevægelsens organisationer, end det er rejst af saglige grunde? Ministeren behøver ikke at svare.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Det sidste beder jeg om at man overlader til ministeren. Det tror jeg ikke spørgerne skal afgøre i almindelighed.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Det er korrekt, at der ikke er tale om usle rønner, der kan benyttes 14 dage i ferietiden, og jeg håber da heller ikke, at det konservative medlem af dette ting mener, at det er det, man skal stille til rådighed for den brede befolkning. Det er naturligvis faciliteter, som er afpasset efter de behov, som familier kan have, når de skal holde ferie i feriesæsonen, der jo heldigvis er mere end 14 dage.

Når man er gået over til at bygge disse feriefaciliteter, sådan at de også kan benyttes uden for feriesæsonen, så skyldes det, at der er mange fornuftige økonomiske grunde til at sprede denne sæson for kursister, ferierende, handicapgrupper osv. Så får man en mere hensigtsmæssig udnyttelse af investeringerne, og så kan man netop sørge for, at faciliteterne er mere rimelige end usle rønner i selve feriesæsonen.

Fru Annelise Gotfredsen siger, at det kan diskuteres, om man overhovedet skal have udenlandske gæster på sådanne feriecentre. Det kan det selvfølgelig, men med den internationalisering, som vi er ude for, og som vi herinde i folketinget støtter på ethvert område, så er det vel rimeligt, at man kan have danske gæster på feriebyer i udlandet og derfor også i et vist, men begrænset omfang kan modtage gæster fra udlandet. En vis gensidighed er efter min mening ganske rimelig.

Annelise Gotfredsen (KF):

Nej, jeg mener så sandelig heller ikke, at Dansk Folkeferie skal bestå af usle rønner. Når jeg nævnte det, så var det fordi ministeren udtalte, at det ikke var noget, som kunne konkurrere med danske feriehhoteller og dansk sommerhusudlejning i øvrigt. Men det er så sandelig tilfældet, når man nu går ind i en større hvervning af turister fra Tyskland, som jeg lige har nævnt det i mit første indlæg.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren mener, at det er i overensstemmelse med det formål, hvormed man bevilgede midler til beskæftigelse, at danske feriehhoteller og dansk sommerhusudlejning nu er bragt i en alvorlig risiko for at måtte indskrænke og derved komme til at skabe mindre beskæftigelse i det private erhverv til fordel for det almenyttige.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg finder, at det er en udokumenteret påstand, at man har forringet beskæftigelsessituationen, og at det skulle være noget, der oven i købet fandt sted i en så stærk grad, at det gik videre end den beskæftigelse, man har skabt ved, at disse feriebyer blev bygget.

Så vidt jeg kan se, er behovet i højsæsonen sådan, at der stadig er ekstremt mangel på kapacitet, og da vores sæson er meget kort her i landet – den normale feriesæson er jo meget kort på grund af vores klimatiske forhold – så er det overordentlig vigtigt, at man får en bedre kapacitetsudnyttelse, at man spreder udnyttelsen over hele året. Og dér kan det altså være hensigtsmæssigt og fornuftigt også at få udlændinge til at bruge det og også at bruge det til grupper som handicappede og kursister. Jeg er temmelig overbevist om, at den politik også anvendes af en række hoteller og private sommerhusejere, og det finder jeg sådan set ganske rimeligt.

Jeg vil gerne sige, at når jeg talte om, at man ikke kan sammenligne Folkeferie med private feriehhoteller, fordi de faciliteter, der stilles til rådighed, er forskellige, så ligger der også deri, at danske feriehhoteller i reglen er koncentreret i større bygninger, hovedsagelig baseret på fælles faciliteter, medens Folkeferiebyerne mere har præg af at være sommerhuse, som ligger samlet og som har nogle fælles faciliteter. Det er altså ikke ganske det samme som egentlige sommerhoteller

[Miljøministeren]

for slet ikke at tale om egentlige helårshoteller.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *miljøministeren* af:

Waldorff (VS):

»Hvilke konsekvenser agter ministeren at drage af miljøankenævnets underkendelser af miljøstyrelsens afgørelse i PVC-sagen fra Skælskør?«

(Spm. nr. 175).

Skriftlig begrundelse.

Afgørelsen fra miljøankenævnet er et klart eksempel på, hvordan industriens pression over for de statslige myndigheder forhindrer en rimelig administration af miljølovgivningen.

Ankenævnets ja til en PVC-fabrik ved Skælskør vil – selv om den ikke bliver bygget – betyde en godkendelse af princippet om, at enhver tvivl om, hvor farlig en bestemt produktion kan være, skal komme industrien til gode.

Altså endnu en understregning af, at der skal lig på bordet, inden der bliver grebet ind.

Waldorff (VS):

Miljøstyrelsen har to gange afgjort, at der ikke måtte bygges en PVC-fabrik ved Skælskør. Begrundelsen har været og er, at en PVC-fabrik udgør en klar risiko for kræftdødsfald, en risiko, der både omfatter de arbejdere, som skal arbejde på fabrikken, og den omkringboende befolkning. Nu er de arbejdere, som skal arbejde på fabrikken, ikke omfattet af miljølovgivningen, men af en anden lov, som heller ikke giver mulighed for at foretage sig noget. I miljøstyrelsens begrundelse er det især vigtigt, at det slås fast, at det ikke er muligt at fastsætte grænseværdier, som sikrer, at en sådan PVC-produktion kan foregå risikofrit. Det er vigtigt, at det slås fast, at den usikkerhed, der er til stede med hensyn til risiko ved en PVC-produktion, må komme miljøet og den omgivende befolkning til gode. Det er et meget vigtigt princip at få slået fast.

Miljøankenævnet har to gange omstødt miljøstyrelsens beslutning. Første gang var en

indirekte omstødelse, idet man sendte afgørelsen tilbage til miljøstyrelsen med en række snørklede juridiske begrundelser. Anden gang – her for nylig – har miljøankenævnet afgjort sagen sådan, at der nu kan opføres en PVC-fabrik ved Skælskør.

Realiteten ser ud til at være, at der faktisk ikke bliver bygget en sådan PVC-fabrik, men alligevel er der altså presset en afgørelse igennem, og dér må man jo spørge: hvorfor er der så det? Dér må man især se på den rolle, som Industrirådet har spillet i forbindelse med denne fabrik. Langt hen ad vejen kørte Industrirådet en meget lav profil, fordi der var forskellige kapitalinteresser involveret i afgørelsen, hvoraf én, som var imod fabrikken, var ret direkte repræsenteret i Industrirådet. Men efter miljøstyrelsens afgørelse skiftede sagerne noget. Nu var Industrirådet helt oppe på mærkerne for at sikre, at miljøstyrelsens afgørelse blev omstødt, og det skyldes jo netop, at der var truffet en beslutning, som havde principiel betydning, nemlig den, at en berettiget tvivl, og her en særdeles velbegrundet tvivl, må komme miljøet og befolkningen til gode. For store dele af befolkningen er det også en afgørelse, som er i overensstemmelse med de intentioner, som ligger i miljøbeskyttelseslovgivningen. Det må Industrirådet naturligvis reagere imod.

Jeg vil gerne høre, hvilke konsekvenser af miljøankenævnets afgørelse ministeren vil drage, om ministeren vil gøre det klart i miljøbeskyttelsesloven, at man skal tage dette hensyn, gående ud på, at tvivl omkring en given produktion må komme miljøet og befolkningen til gode.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Som bekendt er miljøankenævnet højeste administrative instans i sager om godkendelse af virksomheder efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. Nævnet er i sin behandling af sådanne sager uafhængigt af instrukser, og jeg mener derfor ikke, det vil være rigtigt at gå ind i en nærmere drøftelse af ankenævnets afgørelse.

Miljøankenævnet har nu truffet den endelige administrative afgørelse i PVC-sagen. Ankenævnet skal i sådanne sager efterprøve miljøstyrelsens afgørelse og kan i givet fald ændre den.

[Miljøministeren]

Den omstændighed, at miljøankenævnet har underkendt miljøstyrelsen i PVC-sagen, bør efter min mening ikke give anledning til videregående konsekvenser. Jeg kan i øvrigt oplyse, at miljøstyrelsen i sin seneste afgørelse af PVC-sagen, den 20. april 1978, klart præciserede, at der var tale om en konkret afgørelse. Jeg mener derfor ikke, at der er grund til at drage generelle konsekvenser af sagen.

Waldorff (VS):

Mit spørgsmål til ministeren gik ikke på, om ministeren ville gribe ind i den konkrete sagsbehandling, for det er jeg godt klar over at ministeren ikke kan.

Det, jeg spurgte om, var, om ministeren ville gøre det klart i selve miljølovgivningen, at man måtte tage udgangspunkt i miljøets og befolkningens interesser og derfor sørge for, at det blev klart, at når der foreligger en tvivl – og i særdeleshed når der foreligger en velbegrundet tvivl – om, at en given produktion er farlig, så må denne usikkerhed komme befolkningen og miljøet til gode. Jeg kan forstå på ministeren, at det agter han altså ikke at tage op, og det betyder, at ministeren accepterer en brug af miljøbeskyttelseslovgivningen, som sikrer industrien i stedet for at sikre befolkningen.

Det betyder, at ministeren accepterer en situation, hvor miljøadministrationen hele tiden må være i defensiven i forhold til den udvikling, som sker industrielt og teknologisk. Det betyder, at miljøadministrationen, miljømyndighederne hele tiden må prøve at føre bevis for, at en bestemt industri, som er i gang, som fungerer, faktisk også er sundhedsfarlig. Det betyder, at det bliver uhyre vanskeligt, fordi § 5-godkendelsen sikrer virksomhederne. Det betyder konkret, som jeg skriver i min begrundelse for spørgsmålet, at der må lig på bordet, inden man kan få stoppet en livsfarlig produktion. Det er situationen, hvis man ikke vil tydeliggøre miljøbeskyttelsesloven.

Men man kunne også gøre noget mindre, og det vil jeg da godt spørge miljøministeren om, nemlig om ministeren kunne tænke sig at gribe ind over for den instans i miljøadministrationen, som allermest direkte varetager industrikapitalens interesser, nemlig miljøankenævnet. Det er sammensat sådan, at man

på den ene side af bordet har miljøstyrelsen, som varetager både forbrugerinteresser og statslige interesser, hvilket ikke er det samme, og på den anden side af bordet har kapitalinteresser, landbruget, Industrirådet osv., og så har man for enden af bordet en dommer, som siges at være uvildig, men det er jo sjældent tilfældet.

Askjær Jørgensen (FP):

I sidste folketingssamling, for et halvt års tid siden, da vi i miljøudvalget havde fat i dette spørgsmål, tillod jeg mig at stille et spørgsmål om, hvad der er mest farligt, enten at ryge 10 cigaretter om dagen eller at arbejde på den projekterede fabrik. Da fik jeg et udmærket svar fra den daværende miljøminister, hr. Niels Matthiasen, gående ud på, at det naturligvis er flere gange farligere at ryge de 10 cigaretter end at arbejde på fabrikken derude. Nu vil jeg spørge, om miljøministeren er enig i denne bedømmelse af sagen.

Så vil jeg spørge, om miljøministeren er enig i, at stoffet PVC kan man rent faktisk ikke undvære i et moderne samfund, og om miljøministeren er enig i, at det er mere relevant at få det produceret på den moderne fabrik, som var planlagt derude, helt risikofrit for arbejderne, end det ville være, at det eventuelt skulle produceres på de gammel-dags fabrikker, man har ude i Europa, hvor der måske kan være tale om sundhedsfare.

Så kunne jeg også tænke mig at få at vide af ministeren, om det er således, at man i regeringen har overvejet at sikre sig imod, at vi ikke én gang til skal opleve det, som vi nu har oplevet vedrørende PVC-fabrikken, at en stor virksomhed og en masse beskæftigelse, god dansk produktion, er gået tabt for det danske samfund, fordi man har trukket det i langdrag på en helt forkert basis.

Keld Andersen (KF):

Det var ministerens svar til hr. Waldorff om, at ministeren ikke mener, at denne sag giver anledning til yderligere konsekvenser, der kalder mig herop. Jeg vil gerne stille ministeren et tillægsspørgsmål. Siden denne sag nu har verseret siden 1972, mener ministeren så ikke, at der i denne sag har været tale om en urimeligt lang sagsbehandling hos danske myndigheder? Resultatet er nu blevet, at en virksomhed, som var interesseret i at investere

[Keld Andersen]

re i nye arbejdspladser, og som ville overholde dansk miljølovgivning, er blevet træt af at vente på danske myndigheders afgørelse. Nu, hvor sagen altså er afgjort, har man mere eller mindre besluttet, at man alligevel ikke vil opføre denne fabrik, og derved mister vi omkring 100 arbejdspladser, som vi har så hårdt brug for.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Spørgerne har jo på illustrerende vis fremhævet de to sider af sagen, som miljømyndighederne skal prøve at afbalancere. Den ene spørger, den første, har altså ønsket, at man skulle trække længere til den ene side, og de to andre spørger til den anden side. Der er selvfølgelig tale om en afvejning af på den ene side hensynet til befolkningens miljømæssige beskyttelse og på den anden side erhvervslivets interesser.

Vi har opbygget instanser her i landet, som grundigt og sagligt skal analysere disse problemer og træffe afgørelser, og det er endda lavet sådan, at man har en første instans, og over den er opbygget en ankeinstans. Jeg mener, at det er ganske rimeligt afbalanceret opbygget, og at folketinget derfor har lagt en grund for sådanne afgørelser i lovgivningen, som er velafbalanceret. Men det kan selvfølgelig ikke undgås, at der er nogle, der finder, at man er gået for langt til den ene side, og nogle til den anden side.

Mit synspunkt er, at sagen har fået en grundig, saglig behandling. Sagen er blevet behandlet i begge instanser. De to instanser har altså vurderet det forskelligt, og vi har – viselige som vi er her i den lovgivende forsamling – tillagt ankeinstansen den endelige afgørelse. Det mener jeg at vi bør tage til efterretning. Jeg mener stadig væk ikke, at vi bør drage videregående konsekvenser af, at dette system nu virker i denne konkrete sag. Jeg vil erkende, at det tager tid at foretage sådanne undersøgelser. På den anden side vil jeg også erkende, at det skal gøres grundigt og sagligt, og det er altså en balancekunst. Jeg kan kun sige, at det synes jeg at vi må acceptere.

Til hr. Askjær Jørgensen vil jeg sige, at jeg ikke kan gå ind i detaljer med hensyn til, hvad der har været drøftet i miljøudvalget, i øvrigt før jeg blev miljøminister, men jeg kan

da oplyse, at jeg ikke selv ryger 10 cigaretter om dagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Annelise Godfredsen (KF):

»Kan ministeren afkræfte, at de personer, der ifølge Berlingske Tidende den 2. november 1978 er berørt af sagen om de forsvundne kørselsregnskaber på det kgl. bibliotek, herunder de i artiklen nævnte overordnede funktionærer, deltager i sikrings- og revisionsarbejde på biblioteket, og i benægtende fald vil ministeren da tage initiativ til, at forholdet ophører?«

(Spm. nr. 165).

Skriftlig begrundelse.

Det endnu uopklarede bogsvind på det kgl. bibliotek har medført en ansøgning på 6 mill. kr. til revision, som finansudvalget for nylig bevilgede.

Der er tidligere bevilget store beløb til sikring af samlingerne, herunder visitationsanlæg. Det må virke uheldigt, hvis offentligheden pålægges at finansiere kontrolforanstaltninger og store udgifter til revisionsarbejde, når det nu oplyses, at der internt blandt bibliotekets medarbejdere er forekommet uregelmæssigheder og manglende kontrol i regnskabsførelsen, og at der efter det i bladet oplyste blandt disse medarbejdere er udset folk til at varetage sikrings- og revisionsopgaver.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Efter det for mig oplyste foreligger der en udførlig instruks for førere af motorkøretøjer under rigsbibliotekarembetet, som det så smukt hedder. Denne foreskriver bl. a., at der for hver af det kgl. biblioteks og universitetsbibliotekets 9 bogbiler skal føres en kørebog, hvori hver enkelt kørsel skal noteres, og noteringerne kan indskrænkes til mindst én gang dagligt.

Imidlertid har de for bogbilkørslen ansvarlige skønnet, at disse detaljerede daglige noteringer ikke var nødvendige for at sikre en tilstrækkelig kontrol med bogbilernes anvendelse. Flertallet af bogbilerne kører således i

[Ministeren for kulturelle anliggender]

daglige, faste ruter inden for det storkøbenhavn-område. For resten af bogbilernes vedkommende indgår disse i ugentligt fastlagte tjenesteplaner. Det kan derfor være om ikke undskyldeligt, så måske dog forklarligt, at der under indtryk af det stigende arbejdspress, som ikke mindst har ramt den gruppe af medarbejdere, der bl. a. skal varetage den daglige transport til et stadig voksende antal depoter, universitetsinstitutter og mere, er blevet slækket på de formelle krav.

Biblioteket har naturligvis, efter at sagen blev ledelsen bekendt, påtalt, at instruksen ikke er blevet efterlevet til punkt og prikke, og indskærpet, at den skal overholdes, herunder at kørebøgerne føres forskriftsmæssigt. Siden februar 1978 føres kørebøgerne forskriftsmæssigt.

Det drejer sig således ikke om, at vigtige dele af bibliotekets økonomiske regnskab er blevet væk, eller om, at bilag hertil er forsvundet, som det urigtigt har været hævdet i visse dagblade. Biblioteket har aflagt regnskab for hver øre, som er afholdt til drift af bogbilerne, bilagt dokumentation for disse udgifter.

Jeg kan efter det således oplyste ikke se, at der er nogen forbindelse mellem det her passerende – som naturligvis må beklages – og dette at deltage i sikringsudvalgets arbejde på det kgl. bibliotek, og jeg finder ikke grund til at stille krav til bibliotekets ledelse om at ændre de pågældendes funktioner i så henseende.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg kan altså forstå, at ministeren ikke kunne afkræfte det, som jeg har spurgt om, at disse funktionærer er medlem dels af sikringsudvalget, dels én af revisionsudvalget. Jeg forstår, at man har skønnet, hvorledes man skulle kontrollere dette kørselsregnskab, og at man altså tilsyneladende har skønnet galt, som man jo har gjort det på så mange andre områder på det kgl. bibliotek, hvad vi har fået oplysnings om.

Jeg må beklage, at der er sket alle disse fejlskøn, og jeg må beklage, at man har brugt så mange penge nu, både midler til visitationsanlæg, der er ubehagelige for befolkningen, og sidst 6 mill. kr. til revision af samlingerne.

Jeg finder, at der er meget væsentlige punkter i rigsrevisionens rapport, som ikke er bestridt, og som tyder på svigt i ledelsens vurdering af, hvad der er væsentligt, og hvad der ikke er væsentligt. Derfor må jeg beklage, at ministeren ikke kan ændre på funktionerne nu og ikke ønsker at gøre det. Men så må jeg spørge ministeren, om man agter at indføre en kontrol udefra med revisionen, idet det ville være en foranstaltning, som en hvilken som helst privat virksomhed for længst ville have foretaget.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Hvordan enkelthederne i totalrevisionen skal være, er ikke vedtaget endnu. Det vil blive forelagt i ministeriet, hvordan det skal gøres, og det vil blive aftalt mellem ministeriet og rigsbibliotekaren.

Der er bare én ting, jeg lige vil gøre opmærksom på over for fru Annelise Gotfredsen. Det drejer sig om de 6 mill. kr., der skal anvendes til denne totalrevision. Det, der er i vejen, er jo, at disse 6 mill. kr. ikke har været bevilget længe før, så at man havde foretaget denne totalrevision.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg må forstå ministerens svar således, at der nu er en mulighed for, at der vil komme en kontrol med totalrevisionen, således at vi kan få en vis sikkerhed for, at de 6 mill. kr. ikke vil blive spildt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *undervisningsministeren* af:

Nørgaard Sørensen (S):

»Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at ministeriets henstilling om paritetisk sammensætning – lige mange repræsentanter fra lønmodtagerside og arbejdsgiverside – i handelsskolernes bestyrelser kun er efterkommet af en lille del af skolerne?«
(Spm. nr. 167).

Skriftlig begrundelse.

Fra undervisningsministeriets side foreligger henstilling om, at bestyrelserne for handelsskolerne får samme talmæssige repræsentation af lønmodtagere som af arbejdsgivere.

[Nørgaard Sørensen]

Dette er imidlertid ikke efterkommet af ret mange skoler. Ifølge oplysninger fra Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund er der indtil nu kun gennemført en sådan paritetisk sammensætning af bestyrelserne på maksimalt 10 af landets 50 handelsskoler. I en artikel i Aktuelt af 6. oktober 1978 siges det, at årsagen til denne situation er en afvisning fra arbejdsgiverside.

Af hensyn til samarbejdet på handelsskolerne må det synes helt nødvendigt, at denne situation bringes til ophør. Lønmodtagerne, som har en vital interesse i at deltage i arbejdet med uddannelserne på vore handelsskoler, kan med rette føle sig sat uden for indflydelse, dersom de fleste handelsskoler fortsætter med vedtægter, der giver arbejdsgiverne en større repræsentation end lønmodtagerne. Derfor anmodes undervisningsministeren om at angive muligheder for at sikre den paritetiske sammensætning af handelsskolerne bestyrelser.

Nørgaard Sørensen (S):

Det, der er baggrunden for spørgsmålet, er, at det har vist sig, at lønmodtagerne endnu ikke er blevet repræsenteret på lige fod med arbejdsgiverne i bestyrelserne for landets 50 handelsskoler. Det har – og det synes jeg i og for sig er meget naturligt – medført en voldsom irritation blandt de lønmodtagerorganisationer, der har interesse i handelsskolerne, og som må siges at have en lige så stor interesse i at følge udviklingen omkring uddannelserne i handelsskolerne og også må have en lige så stor interesse i at få indflydelse på handelsskolerne, som arbejdsgiverne har det. Jeg skal naturligvis ikke kunne sige, om det er rigtigt eller ej, men ifølge lønmodtagerorganisationerne er der næppe tvivl om, at det er fra arbejdsgiverside, man har vægret sig ved at indføre vedtægter, der skulle sikre en sådan paritetisk sammensætning af bestyrelserne. Det må naturligvis anses for at være udtryk for en noget manglende forståelse for den demokratiske sammensætning af bestyrelserne i handelsskolerne, som må synes nødvendig.

Jeg vil godt understrege, at det først og fremmest er af hensyn til det samarbejde, som må foregå på handelsskolerne, at en sådan paritetisk sammensætning synes nødvendig. Hvis et sådant samarbejde skal kunne

bære fornuftige frugter, så kan det naturligvis ikke nytte noget, at den ene part hele tiden kan majorisere den anden part og endda måske viser sig utilbøjelig til at give den anden part en ligelig repræsentation. Derfor er det en uholdbar situation, som jeg gerne vil bede undervisningsministeren om at tage op, og jeg vil spørge, hvorledes hun vil prøve at løse den.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

I forbindelse med arbejdet med revisionen af lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser, som mandede ud i vedtagelsen af lov nr. 289 af 8. juni 1977 om erhvervsfaglige grunduddannelser, blev også strukturen for de tekniske skoler og handelsskolerne, som EFG-uddannelserne i alt væsentligt foregår på, drøftet. Vi ønskede i undervisningsministeriet at sikre, at der fortsat på skolerne kunne eksistere et realistisk erhvervsnært miljø, og fandt, at dette, uanset at statsinstitutioner også vil kunne opbygge kontakter til erhvervslivet, bedst realiseres, når erhvervslivet gennem dets egne organisationer deltager i ledelsen af skolerne, således at skolestrukturen for de tekniske skoler og handelsskolerne i form af selvejende institutioner fortsat kan bestå.

For yderligere at styrke erhvervslivets indflydelse på uddannelserne på erhvervsskolerne findes det af væsentlig betydning, at repræsentanterne for arbejdsmarkedet dels har direkte tilknytning til de enkelte skolers faglige områder, dels bor i skolernes lokalområde.

At undervisningsministeriet i forbindelse med sikringen af særlig det lokale arbejdsmarkeds indflydelse på uddannelserne har fundet det ganske naturligt, at også arbejdsgiversiden, hvis interesse i uddannelserne ikke er mindre end arbejdsgiversidens, nu bør have både indflydelse og medansvar i bestyrelser inden for disses kompetenceområde, er kommet til udtryk i ministeriets godkendelse af de vejledende standardvedtægter, der er udarbejdet af henholdsvis Teknisk Skoleforening for de tekniske skolers vedkommende og Danmarks Handelsskoleforening for handelsskolerne vedkommende.

Mens den overvejende del af de tekniske skoler nu har fået godkendt nye vedtægter, er det alene meget få af handelsskolerne, hvis

[Undervisningsministeren]

vedtægter er godkendt på grundlag af de nye vejledende standardvedtægter. Jeg mener, at en væsentlig del af forklaringen herpå kan findes i det forhold, at bestyrelserne på disse skoler kun har haft meget kort tid inden for deres valgperiode til at gennemgå og drøfte de udarbejdede vejledende standardvedtægter, udsendt af Danmarks Handelsskoleforening, og som vi i undervisningsministeriet har godkendt. Handelsskolerne modtog først i januar i år de nye vedtægtsforslag og havde således i realiteten kun ca. 2 måneder til gennemgang heraf, idet valgperioden for de da siddende bestyrelser udløb til april i år.

Jeg er naturligvis fortsat af den opfattelse, at det både er væsentligt og naturligt, at arbejdsmarkedets repræsentanter kommer i bestyrelserne med repræsentanter for begge sider, og jeg kan oplyse, at vi fortsat arbejder på at få løst op for problemerne.

Nørgaard Sørensen (S):

Jeg vil da gerne takke ministeren for svaret, især de sidste bemærkninger, som ikke var så forfærdelig konkretiserede, nemlig at man fortsat arbejder på at få løst op for problemerne. Det medfører naturligvis med det samme, at jeg stiller et tillægsspørgsmål om, hvordan man prøver på at få løst op for problemerne i den nærmeste fremtid.

Jeg er udmærket klar over de tidsfrister, der har været, siden ministeriet udsendte de vejledende standardvedtægter, og jeg er også udmærket klar over, at den er nogenlunde gået i orden på de tekniske skoler. Men jeg vil altså gerne spørge ministeren, hvor længe man vil finde at det er acceptabelt, inden man kan sige, at hele sagen nogenlunde skulle være i orden ifølge de oprindelige hensigter, man har haft med sammensætningen.

Så vil jeg lige pege på et enkelt problem, som jeg først er blevet gjort opmærksom på de seneste dage, vedrørende de tekniske skoler.

Det er, så vidt jeg ved, tilfældet, at der flere steder eksisterer et ganske snævert samarbejde mellem handelsskoler og tekniske skoler, hvor disse ligger i umiddelbar nærhed af hinanden. Det seneste eksempel er fra Holstebro, hvor man i beretningen fra Arbejdernes Fællesorganisation i Holstebro fra den 3. oktober 1978 siger, at handelsskolens uvilje mod at ændre vedtægterne til en pari-

tetisk sammensætning har medført, at det på Teknisk Skole, selv om de på papiret har gennemført en paritetisk sammensætning, ikke er kommet til at fungere med en paritetisk sammensat bestyrelse. Det skyldes ganske simpelt, at der er et meget snævert samarbejde mellem de to institutioner.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om dette eventuelt er noget, der eksisterer andre steder i landet. Det er noget, som i hvert fald kunne indgå i overvejelserne om, hvordan man løser op for disse problemer.

Flygaard (DR):

I tilslutning til det af hr. Nørgaard Sørensen stillede spørgsmål vil jeg gerne spørge ministeren: synes ministeren ikke, at det ville være en mere demokratisk afgrænsning, om man med hensyn til paritet havde sondret mellem arbejdsmarkedet på den ene side og lønmodtagerne i form af teknisk-administrativt personale, lærerne og eleverne på den anden side? Påvirker det ikke ministeren, at det offentlige reelt betaler handelsskolernes virksomhed så godt som fuldt ud?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Nørgaard Sørensen efterlyste lidt mere konkret om, hvad vi ville gøre for at nå et resultat i denne sag. Dertil vil jeg da godt sige, at den første ting, vi har tænkt os at foretage, er at tage kontakt med de to organisationer Provinshandelskammeret og Butikshandelens Fællesråd, som begge har givet udtryk for modstand imod de nye standardvedtægter, og få en drøftelse af de problemer, som man herfra ser, idet vi mener, at vi ad den vej kunne være med til at presse på med hensyn til de ændringer, som vi gerne ser indført på handelsskolerne. Det vil sige, at det absolut også er i min interesse at få klaret disse spørgsmål af.

Jeg kan ikke svare på det konkrete spørgsmål. Jeg er ikke vidende om disse problemer og problemernes omfang. Jeg har hørt det samme, som hr. Nørgaard Sørensen refererer, og det er klart, at vi i de konkrete tilfælde forsøger at få løst problemerne, således at man ikke blokerer for den fornuftige løsning, som både hr. Nørgaard Sørensen og jeg gerne ser.

Så spurgte hr. Flygaard, om man i virkeligheden burde have haft nogle helt andre

[Undervisningsministeren]

standardvedtægter end dem, der er sendt ud. Det mener jeg selvfølgelig ikke at man skal gå i gang med at ændre nu. Og når hr. Flygaard nævner lærerne og eleverne, så rejser det jo det helt principielle spørgsmål om, hvem der kan sidde i bestyrelserne i selvejende institutioner.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til *undervisningsministeren* af:

Ole Vig Jensen (RV):

»Kan ministeren oplyse, om det stadig er ministeriets hensigt at tilvejebringe det nødvendige grundlag for etablering af skolepasningsordninger i kommunerne, og i bekræftende fald, hvornår kan der forventes at foreligge et resultat af de igangværende overvejelser?«

(Spm. nr. 176).

Skriftlig begrundelse.

Som begrundelse for spørgsmålet skal jeg henvise til den usikkerhed, der er opstået i en række kommuner, efter at det er oplyst, at der mellem de to regeringspartier er indgået en aftale, hvorefter lovforslag om obligatoriske skolepasningsordninger udskydes til 1981.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Til hr. Ole Vig Jensens spørgsmål vedrørende skolepasningsordningerne kan jeg oplyse, at det stadig er min hensigt at tilvejebringe et grundlag for etablering af skolepasningsordninger.

I begrundelsen for spørgsmålet henvises der til, at der i en række kommuner er opstået usikkerhed efter udskydelsen af tidspunktet for fremsættelse af et eventuelt lovforslag herom. For mig at se er det, som kommunerne i første række har behov for, et sæt vejledende retningslinjer, som de kan bruge i forbindelse med videreførelsen af de eksisterende pasningsordninger.

På grundlag af redegørelsen fra arbejdsgruppen vedrørende skolepasningsordninger, som jeg forventer at modtage i løbet af meget kort tid, sigter jeg mod at udsende en vejledning om skolepasningsordninger allerede i indværende skoleår. Det undersøges for

tiden, om dette vil kunne ske, uden at folkeskoleloven ændres.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg takker ministeren for svaret, som er imødekommende så langt, at jeg forstår, at det er ministerens agt at udsende et sæt vejledende retningslinjer om etablering af skolepasningsordninger. Det er det, jeg finder er det væsentligste i spørgsmålet, ikke hvornår man eventuelt skulle gå ind i en obligatorisk ordning.

Det er jo en kendt sag, at næsten hver eneste kommune i Danmark er i gang med overvejelser om eller allerede er i gang med at etablere disse fritidsordninger, og derfor er det meget ønskeligt, synes jeg, at man får nogle bestemmelser, sådan at man ved, hvad man har at rette sig efter.

Jeg går ud fra, at der i de overvejelser, som man i øjeblikket gør sig fra ministeriets side, også er sikret den nødvendige koordination med de initiativer, der tages på det sociale område, sådan at vi får sikret harmoni i de ordninger, som tilbydes i de enkelte kommuner, og sådan at de bliver til at administrere for fremtiden, og naturligvis ikke mindst af hensyn til de børn og forældre, som skal bruge de pågældende ordninger.

Poulsgaard (FP):

Der er så meget, vi gerne vil. Der er nogle ting, der er meget, meget påkrævede; der er andre ting, der er knap så påkrævede. Når nu ministeren siger, at det er hendes agt så hurtigt som muligt at få dette ordentligt etableret, så tvivler jeg ikke om, at ministeren har det i sinde. Men har ministeren overvejet de økonomiske konsekvenser, og kan ministeren oplyse lidt om, hvad disse ordninger vil komme til at koste?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg var enig i de kommentarer, hr. Ole Vig Jensen gjorde, og vil da gerne bekræfte, at vi forsøger at få den nødvendige koordinering til det sociale område. Således er det f. eks. sådan, at det arbejdsudvalg, der har arbejdet med denne sag, er et fællesudvalg mellem socialministeriet og undervisningsministeriet.

Jeg tror, at hr. Poulsgaard har misforstået både spørgsmålet og det svar, der blev givet. Der er ikke her tale om en ordning, der skal

[Undervisningsministeren]

gøres obligatorisk for kommunerne. Der er tale om, at en lang række kommuner er begyndt at etablere forskellige ordninger, og de har efterlyst nogle vejledende retningslinjer, og det er disse vejledende retningslinjer, vi nu er i færd med at udarbejde. På den baggrund kan jeg selvfølgelig ikke have nogen oversigt over, i hvilket omfang kommunerne vil bruge det, og i øvrigt heller ikke over, hvordan kommunerne fortsat udvikler sig på dette område.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvor i loven det er, der i dag er lovhjælp for skolepasningsordninger. Er det ikke korrekt, at det er i bistandsloven, og at det således er socialministeren, der faktisk skulle tage sig af dette område?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal nøjes med at citere, hvad jeg sluttede mit svar til hr. Ole Vig Jensen med:

»Det undersøges for tiden, om dette vil kunne ske, uden at folkeskoleloven ændres.«

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til handelsministeren af:**Svend Haugaard (RV):**

»Vil ministeren inden for rammen af kurssikrede udlandslån forbeholde et særligt beløb for håndværk og mindre industri?«

(Spm. nr. 172).

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg kan oplyse, at K-låneordningen, som den jo kaldes, tager sigte på at fremme konkurrenceevnen i virksomheder, der gennem eksport i særlig grad konkurrerer med tilsvarende virksomheder i udlandet. Gennem ordningen søges for disse virksomheder tilvejebragt mulighed for lån til finansiering af virksomhedernes anlægsinvesteringer på vilkår, der søges tilnærmet de vilkår, hvorpå udenlandske konkurrerende virksomheder kan opnå lån.

Ud fra sit formål må ordningen på lige vilkår stå åben for alle kategorier af fremstillingsvirksomheder inden for industri og håndværk, både de mindre og de større virksomheder og både håndværks- og industri-

virksomheder. En kvotering af lånemidlerne på forskellige kategorier af virksomheder, som hr. Svend Haugaard rejser spørgsmål om, finder jeg uheldig. En sådan opsplitning af midlerne vil kun kunne medvirke til at svække den tilstræbte effekt af ordningen.

Selv om jeg således ikke kan gå ind for en kvotering af lånemidlerne til fordel for håndværk og mindre industri, vil jeg lægge meget vægt på, at også sådanne virksomheder kan drage fordel af denne ordning. Under de drøftelser, der i handelsministeriet har været ført med erhvervsorganisationerne og pengeinstitutterne om K-låneordningen, har vi stærkt understreget dette synspunkt. Ved ordningens nye udformning med pengeinstitutters medvirken som formidler af lånesøgninger til Finansieringsinstituttet har man navnlig søgt hensynet til disse mindre virksomheder tilgodeset.

Svend Haugaard (RV):

Jeg kan da takke for den lille åbning, der var i de sidste bemærkninger fra handelsministeren om sympatien. Jeg kender jo vilkårene, som de er opstillet, og jeg er også klar over, at de mindre virksomheder måske har holdt sig lidt i baggrunden, men det kan der være andre grunde til, end at de ikke har behov.

Det ligger sådan, at de store virksomheder jo i højere grad har råd til at ansætte finansingenierne, som er meget hurtige i vendingen til at få planer og det hele udarbejdet. De er først på pletten, og det vil let gå sådan, at beløbet er opbrugt, når de små har fået deres beregninger lavet og begynder at ansøge. De mindre virksomheder starter næppe en besværlig procedure, hvis ikke det er sandsynligt, at de kan komme i betragtning. Derfor mener jeg, at hvis der var en særlig pulje forbeholdt dem, så ville det blive et helt andet billede; så ville de i langt højere grad være sikre på, at de kunne komme i betragtning, de ville i langt højere grad være på pletten for at ansøge.

På samme måde som vi altså har det for landbrug og gartneri, mener jeg, at det vil være rigtigt, om vi lavede denne kvoteringsordning. Jeg beklager, at ministeren ikke mener, at det er rigtigt. Jeg tror ikke, det vil svække effekten – tværtimod. Jeg tror, det vil fremme effekten, og jeg føler mig sikker på,

[Svend Haugaard]

at det netop er investeringerne i de mindre virksomheder, der giver den største beskæftigelse. Det er jo dér, der er en relativt mindre mekanisering, end der er i de store virksomheder. Jeg beklager altså, at jeg ikke kan få et mere positivt svar.

Jeg vil gerne spørge videre: hvordan har det procentvise forhold været med hensyn til de beløb, der er gået til de forskellige virksomhedsstørrelser i forhold til de tidligere investeringer igennem Finansieringsinstituttet? Har K-loven ændret noget ved det procentvise forhold? Jeg kunne også spørge: findes der nogen statistik over virksomheder med under 20 ansatte, med mellem 20 og 50 ansatte og med over 50 ansatte med hensyn til, hvilken andel – og her tænker jeg altså beløbsmæssigt – de pågældende virksomheder har fået af K-lånene?

Jeg kunne godt lige stille endnu et spørgsmål. Jeg hørte, at man vil tage de lokale pengeinstitutter med ind. Jeg formoder, at lånesagerne skal forbehandles her, og jeg vil gerne spørge, om det er rigtigt, for jeg tror, at det vil være et absolut fremskridt, hvis de lokale pengeinstitutter kom med her.

Hvis ikke man vil lave en kvoteringsordning, ville det så ikke være rimeligt at give en repræsentation for håndværk og mindre industri adgang til direkte at være med i fordelingen af midlerne?

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg tror, at spørgeren vil have forståelse for, at jeg ikke umiddelbart kan begynde at sætte tal på den procentvise fordeling, men jeg kan sige, at der findes en statistik over de forskellige virksomhedsstørrelser og deres procentvise andel i udlånene, også fra Finansieringsinstituttet under K-låneordningen.

Det er rigtigt forstået, at med de nye K-lån til byerhverv, industri og håndværk vil man gennemføre en forhåndsvurdering på lokalt plan, ganske som det har været tilfældet for landbruget under den nuværende K-låneordning. Det vil sige, at de pågældende virksomheders bank- eller sparekasseforbindelse formidler låneansøgninger til Finansieringsinstituttet. Man har derved ligesom skabt en nærmere og mere intim kontakt med de låneansøgere, der er.

Jeg kan føje til, at denne ordning og i det hele taget de principper, der nu er fastlagt

for K-låneordningen, er accepteret af samtlige erhvervsorganisationer. Det betyder, at den, eller de organisationer, der repræsenterer de mindre erhvervsvirksomheder, har erklæret sig tilfredse med de dispositioner, der er truffet.

Svend Haugaard (RV):

Nu er vi beklageligvis ikke med i de udvalgte, hvor man kan bede om disse oplysninger. Jeg ved ikke, om vi på anden måde kan få den statistik. Så vil jeg være glad for at få den. Jeg siger tak for oplysningerne om, at der sker en decentralisering. Jeg tror, det er meget vigtigt, at de lokale pengeinstitutter, der kender de pågældende virksomheder, ligesom kan gå i brechen for dem. Jeg tror det er en meget afgørende ting, at det bliver lagt fast. Men stadig væk vil jeg gerne bede ministeren om at overveje denne repræsentation. Jeg tror, der er områder her, som ikke bliver tilstrækkelig repræsenteret, men det vil man i lidt højere grad kunne se, når vi får den statistik, som ministeren nævnte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til indenrigsministeren af:

Jørgen Junior (FP):

»Kan ministeren acceptere, at de 170 narokoramte klienter, der havde en reel mulighed for helbredelse og i hvert tilfælde var i stand til at arbejde og leve et nogenlunde normalt liv ved at følge læge Hjortøs metadonbehandling, nu underkastes det officielle, værdiløse behandlingssystem, der åbenbart også forsøges gennemført på de 3 nyoprettede behandlingscentre?«

(Spm. nr. 177).

Indenrigsministeren (Enggaard):

I forbindelse med sundhedsstyrelsens fratrækkelse af læge Ole Hjortøs ret til at ordinere euforiserende stoffer har Københavns kommune og Københavns, Frederiksborg og Roskilde amtskommuner etableret nødforanstillinger for at fortsætte behandlingen af de ca. 170 stofmisbrugere, der hos lægen fik ordineret metadon. Så vidt jeg er orienteret, følger man alle steder det princip, at patienterne i en overgangsperiode, indtil en nærmere vurdering af den enkelte patients situation er

[Indenrigsministeren]

foretaget, fortsætter med de hidtidige meta-dondoser.

Vedrørende hr. Jørgen Juniors udgangspunkt, fratagelsen af læge Hjortøs ret til at ordinere § 5-medicin, kan jeg oplyse, at sundhedsstyrelsens afgørelse er anket af lægens advokat til indenrigsministeret. Advokaten har endvidere anmodet om i medfør af offentlighedslovens bestemmelser at blive gjort bekendt med sagens akter og at få lejlighed til på baggrund af akterne at afgive en udtalelse, for indenrigsministeren træffer afgørelse i sagen.

Indenrigsministeriet har anmodet sundhedsstyrelsen om en redegørelse for sagen og om udlån fra styrelsen af sagens akter. Når de er modtaget fra sundhedsstyrelsen, vil lægens advokat få tilsendt de akter, som en part i sagen ifølge offentlighedsloven har krav på at få kendskab til, og sagens afgørelse er derfor udsat, indtil lægen har gjort sig bekendt med akterne og eventuelt har afgivet en udtalelse i sagen.

Jørgen Junior (FP):

Jeg vil gerne takke indenrigsministeren for svaret, som sådan set er fuldt tilfredsstillende. Jeg har blot et supplerende spørgsmål, fordi det alt afgørende netop er det, der af indenrigsministeren blev kaldt »i en overgangsperiode«. Det er over for mig blevet oplyst, at der på den institution, der hedder Nordvang, som skal tage sig af de klienter, der hører til Københavns amt, er blevet tilbudt en 10–21 dages nedtrapning – ellers kunne der blive tale om en indlæggelse. Hvis dette er korrekt, så er det en total ændring af den behandling, som har fundet sted hos læge Hjortø, og som har positive resultater at fremvise. Jeg vil derfor godt bede indenrigsministeren om at konkretisere; hvad er en overgangsperiode? Er det ½–1½ år – det er noget i den retning, man må regne med er nødvendigt for at de pågældende narkomaner kan blive aftrappet på en rimelig måde – eller er der tale om, at det kan være korrekt med en 10–21 dages overgangsperiode? I så fald vil jeg på det kraftigste anbefale indenrigsministeren at tage initiativ til at få det ændret.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan ikke her tage stilling til det konkrete forhold, som blev taget frem fra hr. Jørgen Juniors side vedrørende behandlingen et enkelt sted. Det er mit indtryk, at man tilstræber den samme fremgangsmåde og den samme rytme i behandlingen og tilbuddene alle de steder, hvor man nu viderefører det, som blev afbrudt igennem fratagelsen af dr. Hjortøs ret til at ordinere § 5-medicin.

Det er imidlertid ikke muligt for mig at give en faglig bedømmelse af disse ting, bl.a. fordi situationen er så vidt forskellig fra patient til patient. Derfor synes jeg, vi skal omgås dette spørgsmål med en betydelig varsomhed. Jeg har lagt megen vægt på, at der var en styret ledelse af hele denne fantastiske situation, der er opstået ved, at så mange narkomaner på én gang er kommet i en ganske ny situation. Jeg tror, det pålægger os alle et stort ansvar med hensyn til at få den bedste og den roligste overgang til det, som fremtiden indebærer.

Jørgen Junior (FP):

Jeg er helt enig med ministeren i, at det kræver en betydelig ansvarsfølelse at få dette til at ende med et fornuftigt resultat, men jeg vil godt fastslå, at selv om der er individuelle forskelle, selv om ikke alle patienterne kan sammenlignes, så vil det under alle omstændigheder være en utilfredsstillende ordning, hvis der er nogle, der bliver udsat for en ganske kortvarig 1–2–3-ugers aftrapning. Jeg er derfor glad for – sådan har jeg opfattet indenrigsministerens særdeles positive bemærkninger – at man kan regne med, at den rytme, som blev opnået hos læge Hjortø, vil blive forsøgt fortsat ud fra et fornuftigt sundhedsmæssigt synspunkt.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg må for en ordens skyld sige, at hr. Jørgen Junior kan ikke i mit svar lægge, at den behandlingsform, som dr. Hjortø anvendte for sine patienter, vil blive videreført. Det er at drage for vidtgående slutninger ud fra mit svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

15) Til *arbejdsministeren* af:

Honoré (KrF):

[Honoré]

»Hvorfor er den kristne fagbevægelse ikke repræsenteret i den danske delegation til EFs trepartskonference den 9. november?«

(Spm. nr. 179).

Skriftlig begrundelse.

Den kristne fagbevægelse spiller en betydelig rolle i EF. I Holland således gennem »Christelijk Nationaal Vakverbond« (CNV) og i Belgien gennem »Confédération des Syndicats Chrétiens« (CSC).

Selv om den kristne fagbevægelse i Danmark endnu ikke i størrelse kan måle sig med de europæiske søsterorganisationer, ville den måske kunne yde et indholdsmæssigt værdifuldt bidrag til de forestående drøftelser under trepartskonferencen i EF.

Honoré (KrF):

Arbejdsministeren og folketingets arbejdsmarkedsudvalg har modtaget en skrivelse fra den kristne fagbevægelse i Danmark, Kristelig Fagforening og Kristelig Funktionærorganisation. I denne skrivelse påviser den kristne fagbevægelse, hvordan LO-fagbevægelsen, for at sige det sådan, driver faglig apartheidpolitik over for den kristne fagbevægelse. Det sker igennem de såkaldte eksklusivaftaler og fortrinsretsaftaler, der udelukker den kristne fagbevægelses medlemmer fra størstedelen af arbejdspladserne på det private arbejdsmarked. I øvrigt føres der også inden for det offentlige en sådan faglig apartheidpolitik, sådan som Ragnhild Jensen-sagen har gjort det klart.

For nogle uger siden havde jeg i Holland en samtale med generalsekretæren for den kristne fagbevægelse i Nederlandene, generalsekretær Hordijk. Det er en kristen fagbevægelse, et kristent nationalt fagforbund med 11 forskellige fagforbund og 300.000 medlemmer. Jeg fortalte om LO-fagbevægelsens diskriminering af den kristne fagbevægelse i Danmark. Efter Hordijks opfattelse var LOs diskriminering i strid med internationale fagretlige principper. Disse forhold i Danmark kunne under visse omstændigheder tages op af en international faglig instans, mente generalsekretær Hordijk.

I det spørgsmål, jeg har stillet til arbejdsministeren, ligger der ikke nogen anklage for diskriminering imod den kristne fagbevægelse i Danmark i den konkrete sag. Men hvis

det af ministerens svar vil fremgå, at der er tale om diskriminering, selv om det kun er ubevidst, så mener jeg, at der er grund til at se nærmere på dette spørgsmål både herhjemme og inden for den europæiske fagbevægelse.

Arbejdsministeren (Auken):

Nu er det jo ikke påståede apartheidproblemer mellem lønmodtagerorganisationer i Danmark, der er blevet spurgt om fra hr. Honorés side i det spørgsmål, der er stillet til mig, men alene om, hvorfor den kristne fagbevægelse i Danmark ikke er repræsenteret i den danske delegation til EFs trepartskonference den 9. november.

Herom kan jeg sige, at der indgår ikke lønmodtagerrepræsentanter eller arbejdsgiverrepræsentanter i den danske delegation; der er alene tale om, at der møder repræsentanter for den danske regering. De lønmodtager- og arbejdsgiverrepræsentanter, der deltager i trepartskonferencen, er udpeget på europæisk plan, og på lønmodtagerside er det ikke mindst den europæiske faglige sammenslutning, der vælger et antal repræsentanter. Da den kristne fagbevægelse ikke er medlem af den europæiske faglige sammenslutning, har den altså ingen mulighed for at deltage i trepartskonferencen.

Honoré (KrF):

Da den kristne fagbevægelse i Danmark ikke er medlem, sådan forstår jeg ministerens svar, har den ikke mulighed for at deltage i konferencen. Men er der mulighed for, at den kristne fagbevægelse i Danmark kan få tilstillet de dokumenter, som skal behandles på EFs trepartskonference?

Arbejdsministeren (Auken):

Hvis hr. Honoré ønsker materiale vedrørende trepartskonferencen, så er hr. Honoré velkommen til at stille spørgsmål omkring de drøftelser, vi har, og det materiale, vi skal behandle, og så skal jeg sørge for, at det kommer frem til folketinget. Man kan jo stille spørgsmål i folketingsudvalget eller på anden måde.

Jeg tør ikke sige noget om, hvad vores normale praksis er med hensyn til udsendelse af den slags materiale til private organisationer her i landet, men jeg kan love, at hvis hr.

[Arbejdsministeren]

Honoré beder om materialet, skal jeg sørge for, at han får det.

Glistrup (FP):

Hvis ministerens nærmere undersøgelser af, hvad der er den almindelige praksis i ministerens ministerium, skulle føre til, at den almindelige praksis er eller ved ministerens indgriben bliver, at man tilstiller den kristne fagbevægelse materialet, så vil jeg spørge, om ministeren også vil sørge for, at det på lige fod med den kristne fagbevægelse bliver tilstillet fremskridtsfolkenes faglige gruppe.

Arbejdsministeren (Auken):

Som det vil være hr. Glistrup bekendt, plejer vi at have en meget åben linje med hensyn til at give informationer videre vedrørende vores internationale samarbejde, og hvis hr. Glistrup også mener at have en fagbevægelse – ligesom jeg forstår der er en kristen fagbevægelse – så skal vi da gerne give hr. Glistrup de oplysninger, som jeg før stillede hr. Honoré i udsigt.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 90, 99, 100, 128 og 138.

Melchior: spm. nr. 93.

Brusvang: spm. nr. 122.

Alfred Hansen: spm. nr. 123.

Ernst Schmidt: spm. nr. 125.

Mimi Jakobsen: spm. nr. 126.

Mette Groes: spm. nr. 127.

Burgdorf: spm. nr. 131.

Dohrmann: spm. nr. 133 og 150.

Maisted: spm. nr. 134.

Schak Nielsen: spm. nr. 142.

Glensgård: spm. nr. 151.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (13/10 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren sørge for, at der i den forretningsorden for landsskatteretten, der er under udarbejdelse, indsættes en bestemmelse om, at landsskatterettens kendelser skal ledsages af oplysning om eventuel uenighed om kendelsen?«

(Spm. nr. 90).

Begrundelse.

Landsskatteretten skal gennem sine afgørelser fortolke skattelovene for både myndigheder og borgere.

For begge parter vil det være af værdi at få oplysning om eventuel uenighed i landsskatteretten. Er der enighed ved kendelsens afgivelse, vil der for begge parter være mindre tilbøjelighed til at indbringe problemet for domstolene.

Selv om ministeren skulle indskrænke sin afgørelse til alene at omfatte en bestemmelse om, at der skulle gives oplysning om, at der havde været uenighed, ville det være værdifuldt for begge parter.

Og en bestemmelse om, at der blot skulle gives oplysning om uenigheden, ville ikke være tidrørende for landsskatteretten.

Det ville være af større værdi, om en afgørelse ville gå ud på, at uenigheden skulle begrundes.

Landsskatteretten er en af vore mest betydningsfulde administrative ankeinstanser og har afgørende betydning for fortolkningen af lovgivningen på skatteområdet.

Det kan ikke være tilfredsstillende, at kendelser offentliggøres uden oplysning om eventuel uenighed.

Før vi fik ankeinstitutionen på det sociale område, var landsskatteretten indiskutabelt vor mest betydende administrative appelinstans, og gennemførelse af oplysninger om kendelserne blev dengang betegnet som den enkelthandling, der kunne bidrage mest til at sikre retssikkerheden for borgerne.

Besvarelse (24/10-78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Spørgsmålet om angivelse af dissens ved landsskatteretskendelser har været forelagt den tidligere minister for skatter og afgifter, der i et svar til spørgeren den 31. juli 1978 meddelte, at han agtede at indhente en udta-

[Ministeren for skatter og afgifter]

lelse om spørgsmålet fra landsskatteretten og derefter overveje, om der ville være anledning til at fremsætte lovforslag på området.

Der henvises til Folketingstidende 1977-78, sp. 12756.

Efter at denne er indhentet, kan det oplyses, at der i landsskatteretten ikke er enighed om, hvorvidt dissenterende vota bør optages i rettens kendelser.

Blandt den del af retten, der ønsker dissens oplyst, er der ikke enighed om, hvorledes en sådan ordning nærmere bør gennemføres, herunder om dissens skal begrundes, eller om det blot i kendelsen skal anføres, at der er afgivet dissens i sagen. Der er dog stort set enighed om ikke at optage dissenterende retsmedlemmer med navn.

Landsskatteretten finder endvidere, at en ordning, hvorefter der i kendelserne optages dissenterende vota med begrundelse, vil indebære en sådan forøgelse af arbejdsbyrden i rettens kontorer, at det i ikke uvæsentligt omfang vil påvirke de ibangværende bestræbelser på at nedbringe beholdningen af klagesager og forkorte behandlingstiden.

En ordning, hvorved kendelserne blot skal indeholde oplysning om, at eventuel dissens er afgivet, vil efter landsskatterettens opfattelse formentlig ikke umiddelbart betyde nogen større belastning af retten. Det må dog forventes, at oplysning i kendelsen om, at der er afgivet dissens, vil give anledning til efterfølgende forespørgsler fra de pågældende klagere om dissensens begrundelse og indhold m. v.

Jeg har forståelse for de synspunkter, der ligger bag ønsket om, at eventuelle dissenser skal medtages i kendelserne, men forinden jeg tager endelig stilling til spørgsmålet, finder jeg det nødvendigt nærmere at undersøge, hvor omfattende en sådan ordning bør være, ligesom jeg ønsker belyst de administrative og økonomiske følger heraf.

Til *justitsministeren* (16/10 78) af:

Melchior (CD):

»Hvilken kørebanebredde anser ministeren for at være den nødvendige for de gader i en storby, ad hvilke tvangsruiterne for olie- og benzintransporter er lagt?«

(Spm. nr. 93).

Besvarelse (1/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Pligten til at anvende tvangsruiter findes i § 23, nr. 6, i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 393 af 20. august 1971 om oplagring og transport af brandfarlige væsker, som ændret ved bekendtgørelse nr. 42 af 31. januar 1977. § 23, nr. 6, har følgende ordlyd:

»Tankmotorvogne med et rumindhold på over 14.000 liter samt tanksættevogne og tankpåhængsvogntog, der transporterer væsker af klasse I og II-1, må i byer og bymæssige bebyggelser kun køre ad ruter, som er godkendt af politiet efter indhentet erklæring fra brandmyndigheden (tvangsruiter). Tvangsruiterne skal ligeledes følges ved returørsel eller anden kørsel med tømt vogn, medmindre der er foretaget en effektiv udluftning af tanken.«

Ved væsker af klasse I og II-1 forstås f. eks. benzin og petroleum, men ikke fyringsolie.

Tilsvarende regler findes om vejtransport af flaskegas, jfr. § 29, nr. 6, i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 394 af 20. august 1971, som ændret ved bekendtgørelse nr. 503 af 20. september 1977.

Bekendtgørelserne opstiller ingen krav til de anvendte tvangsruiter. Valget heraf må således foretages af de kompetente myndigheder ud fra et samlet skøn over den sikkerhedsmæssige risiko, de enkelte muligheder for fastlæggelse af ruten indebærer. I dette skøn indgår bl. a. dels hensynet til den størst mulige færdselssikkerhed, dvs. om muligt brede og lige veje helst med midterrabat, eventuelt suppleret af begrænsninger på sidevejstrafikkens indløb i tvangsruiten, og dels hensynet til den omkringliggende bebyggelse på grund af faren ved brand eller eksplosion.

Det er justitsministeriets opfattelse, at det hverken er hensigtsmæssigt eller muligt generelt at fastlægge, hvor bred kørebanen på en tvangsroute skal være, dels fordi bredden ikke er eneafgørende, og dels fordi der også må tages hensyn til de eksisterende muligheder for fastlæggelsen af tvangsruiten i det bestående vejnet.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (17/10 78) af:

Bernhard Båunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, hvor stort et provenu der i 1979 skønnes at ville gå tabt på

[Bernhard Baunsgaard]

grund af bestemmelsen i udskrivningslovens § 11, og har ministeren planer om at lade overvejelser om ændringer af denne paragraf indgå i regeringens overvejelser om den bebudede ændring i vor skattelovgivning?»

(Spm. nr. 99)

Begrundelse.

Paragraf 11 i udskrivningsloven indeholder bestemmelser om gradvis nedtrapning af formueskatten, når den skattepligtige indkomst, d. e. bruttoindkomst minus ligningsmæssige fradrag, er mindre end 6 pct. af den ansatte skattepligtige formue, samt en regel om, at formueskatten nedsættes med 80 pct., hvis skatteyderen ingen skattepligtig indkomst har. Hvis det er muligt, ønskes det tabte provenu opgjort sådan, at det ses, hvilken af de to bestemmelser der har størst betydning.

Når der spørges, om ministeren overvejer at ændre dette »skatteloft«, er grunden, at en tilsvarende bestemmelse om et »formueskatte-loft« ikke findes i de lande, vi plejer at sammenligne os med, Norge, Sverige, Vest-tyskland.

Besvarelse (24/10 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Der foreligger ingen statistiske oplysninger om sammenhængen mellem størrelsen af skatteydernes skattepligtige indkomster og skattepligtige formuer efter foretagelsen af den 16. almindelige vurdering. Derfor er det ikke muligt at skønne over, hvor meget formueskatteprovenuet vil blive formindsket i 1979 som følge af bestemmelsen i udskrivningslovens § 11. Det seneste år, for hvilket det er muligt at skønne over den provenumæssige betydning af bestemmelsen i udskrivningslovens § 11, er indkomståret 1976. For dette indkomstår kan det anslås at bestemmelsen i udskrivningslovens § 11 medførte en formindskelse af formueskatteprovenuet med ca. 70-75 mill. kr. Ved at ophæve § 11 i udskrivningsloven vil man imidlertid ikke få et merprovenu af denne størrelse, idet den særlige bestemmelse i udskrivningslovens § 5 da vil få større betydning end under de gældende regler. Efter denne bestemmelse kan indkomst- og formueskatten til

staten, det almindelige folkepensionsbidrag samt de kommunale og amtskommunale indkomstskatter ikke overstige 70 pct. af den skattepligtige indkomst. Overstiger procenten de 70, nedsættes indkomstskatten til staten tilsvarende.

Regeringen har ingen aktuelle planer om at foreslå bestemmelsen i udskrivningslovens § 11 ændret.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (17/10 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse indkomstskatte-trykket for forskellige indkomstniveauer i 1979, når indkomstskatte trykket ønskes set i forhold til bruttoindkomsten?»

(Spm. nr. 100).

Begrundelse.

Ministeriet har tidligere oplyst, at skatte-trykket i 1978 for en skattepligtig indkomst på 60.000 kr. er 32½ pct.; i andre beregninger har ministeriet samtidig oplyst, at man for den anførte skattepligtige indkomst regnede med, at der var fradrag på gennemsnitlig ca. 8 pct., dvs. at skatte trykket for den pågældende bruttoindkomst var 30 pct.

Det er jo kendt, at fradragene stiger mere end indkomsterne; de store indkomster har forholdsvis meget større fradrag end små og mellemstore. Ministeriet har samtidig oplyst, at de ligningsmæssige fradrag fra 1977 til 1979 er steget med ca. 40 pct. i sammenligning med de skattepligtige indkomsters stigning på henved 20 pct. Kan ministeriet give et skøn over det indkomstskatte tryk for bruttoindkomster, der bliver resultatet for 1979, når man tager hensyn til disse bevægelser og regner med gennemsnitlige fradrag for pågældende indkomst?

Oplysningerne bedes opgivet for en skatteyder med henholdsvis 1 og 2 personfradrag begyndende med en indkomst på brutto 20.000 kr. stigende med intervaller på 5.000 kr. indtil en bruttoindkomst på 100.000 kr. og derefter med intervaller på 50.000 kr. indtil 500.000 kr.

Efter 2. behandling af regeringens udspil til nedsættelse af personfradrag m.m. må forudsætningen være, at regeringens udspil gennemføres.

Besvarelse (24/10 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

De ønskede beregninger af indkomstskatetrykket i 1979, målt i procent af bruttoindkomsten, på en række forskellige indkomstrin forudsætter kendskab til størrelsen af de gennemsnitlige ligningsmæssige fradrag hos skatteydere med indkomster af forskellig størrelse. De seneste statistiske oplysninger herom er udarbejdet af Danmarks Statistik for indkomståret 1976.

Fra 1976 til 1979 skønnes det at de *samlede* ligningsmæssige fradrag vil stige fra ca. 35.000 mill. kr. til ca. 58.000 mill. kr. Dette skøn er behæftet med betydelig usikkerhed, og der findes ingen blot nogenlunde sikre holdepunkter for, hvorledes den skønnede stigning i de ligningsmæssige fradrag vil fordele sig på skatteydere med indkomster af forskellig størrelse. Det vil derfor ikke være muligt med nogenlunde rimelig sikkerhed at foretage de ønskede skatetryksberegninger for 1979.

Til *indenrigsministeren* (23/10 78) af:

Brusvang (CD):

»Vil ministeren oplyse, hvilke objektive kriterier der ligger til grund for den bebudede afskedigelse af overlæge Bjarne Merrild, og hvorvidt man har givet den pågældende de sædvanlige tjenstlige muligheder for at forsvare sig, idet pressens omtale af sagen lader formode, at afskedigelsen har politiske overtoner?«

(Spm. nr. 122).

Begrundelse.

Der henvises til Berlingske Tidendes artikel om sagen søndag den 22. oktober 1978, hvoraf det synes at fremgå, at sagen muligvis er blevet ureglementeret behandlet.

Med al respekt for det kommunale selvstyre går spørgeren ud fra, at det ligger inden for indenrigsministerens kompetence som tilsynsmyndighed at vurdere, hvorvidt den omhandlede sag i enhver henseende er blevet korrekt behandlet (spørgsmålet om sagens legalitet).

Besvarelse (1/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Indenrigsministeriet har til brug for spørgsmålets besvarelse indhentet en udtalelse fra Fyns amtsråd af 26. oktober 1978. Det fremgår heraf, at amtsrådet i sit møde den 23. oktober 1978 vedtog at afskedige overlæge Bjarne Merrild i medfør af § 26 i tjenstemandsregulativet for Fyns amtskommune fra udgangen af januar 1979, men med øjeblikkelig fratræden. Amtsrådet tog ikke stilling til de fremsatte klager, men traf sin afgørelse ud fra ønsket om at skabe ro på sygehuset og sikre sygehusets fremtidige drift.

Det er endvidere oplyst fra amtsrådet, at både den pågældende og hans forhandlingsberettigede organisation ved anbefalet brev af 27. september 1978 fik adgang til at udtale sig i overensstemmelse med § 29 i tjenstemandsregulativet, og som grundlag for amtsrådets beslutning forelå en udtalelse fra den pågældende og hans organisation.

Under henvisning til begrundelsen for spørgsmålet kan jeg tilføje, at jeg ikke finder noget grundlag for at tro, at amtsrådet har benyttet sin ret til i overensstemmelse med tjenstemandsregulativets bestemmelser at afskedige tjenstemanden på en måde, der giver mig grund til at gribe ind.

Til *økonomiministeren* (23/10 78) af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil ministeren oplyse, i hvor lang tid man opbevarer de personoplysninger, som Danmarks Statistik får indberettet fra kommunerne til brug for bistandslovsstatistikken, samt opbevaringstiden for de oplysninger, som Danmarks Statistik selv gennem brug af CPR-nummeret fremskaffer fra registre hos andre offentlige myndigheder?«

(Spm. nr. 123).

Begrundelse.

I en artikel i Jyllands-Posten for den 2. maj 1978 skriver rigsstatistiker N. V. Skak-Nielsen, at skemaoplysninger destrueres eller returneres efter overførelse til magnetbånd. Når magnetbåndoplysningerne er kompletteret fra andre kilder, krypteres personnumrene. Rigsstatistikerens omtaler ikke opbevaringstiden for disse komplette registre.

Besvarelse (1/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Der er endnu ikke taget stilling til, hvor længe de krypterede oplysninger vedrørende bistandslovsstatistikken skal opbevares. 1977-oplysningerne skal i hvert fald genbruges i 1978 og formentlig også senere i forbindelse med analyser til belysning af, i hvilket omfang der gennem årene sker udskiftning i den personkreds, der modtager bistand. Der foreligger et betydeligt behov for opgørelser af denne karakter – de såkaldte forløbsundersøgelser – men behovet for sådanne undersøgelser i forbindelse med selve statistikken vil næppe motivere, at oplysningerne bevares mere end nogle få år.

Jeg skal i øvrigt henlede opmærksomheden på, at den såkaldte kryptering vil blive tilrettelagt på en sådan måde, at koden bliver i praksis umulig at bryde, og på, at justitsministeriet ifølge registerlovens § 9, stk. 4, vil kunne give tilladelse til, at registeroplysninger, som på længere sigt må antages at have betydning for planlægning og forskning, kan overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår. Det er i bemærkningerne oplyst, at justitsministeriet vil udnytte kompetencen i samarbejde med rigsarkivet.

Til *justitsministeren* (24/10 78) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Finder ministeren det rimeligt, at mindre betydende veje og udkørsler efter færdselslovændringen af 1975 kan få status af vej, hvor højrevigepligtsreglerne gælder, fordi manglende afmærkninger med hjaltænder eller lignende medfører, at skyldproblemet ved sammenstød og lignende disse steder er totalt ændret i forhold til tidligere lov, hvor disse veje havde ubetinget vigepligt?«

(Spm. nr. 125).

Begrundelse.

Ministeren har i et svar til mig på spørgsmål nr. 44 oplyst, at en befærde vej kan få almindelig højrevigepligt for en mindre vej eller lignende, såfremt der ikke er hjaltænder eller lignende afmærkning.

Dette medfører, at småveje og lignende, hvor der tidligere var vigepligt, nu kan få ændret status. Dette har ifølge forsikrings-

skaberne medført, at mange er blevet uskyldige skadevoldere, hvorfor ministerens opmærksomhed henledes herpå for at få en udtalelse om rimeligheden af denne lovgivning.

Besvarelse (2/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Som det fremgår af justitsministeriets svar på spørgsmål nr. 44 fra medlem af folketinget Ernst Schmidt, kan det kun forekomme, at kørende på en stærkt befærde vej har almindelig højrevigepligt over for kørende på en mindre vej, hvis de lokale myndigheder ikke har foretaget afmærkning i overensstemmelse med reglerne i vejafmærkningscirkulæret.

Det har imidlertid vist sig, at vigepligtsforholdene ikke overalt er gennemført i overensstemmelse med reglerne i vejafmærkningscirkulæret. Justitsministeriet har derfor ved cirkulæreskrivelse af 21. august 1978 om ubetinget vigepligt og om fjernelse af afmærkning om anvendelse af parkeringsskiver anmodet de lokale myndigheder om at være opmærksomme på, om der måtte være steder, hvor etablering af ubetinget vigepligt og afmærkning af ubetinget vigepligt i henhold til færdselslovens § 26, stk. 2, ikke er bragt i overensstemmelse med vejafmærkningscirkulæret.

Til *finansministeren* (24/10 78) af: .

Mimi Jakobsen (CD):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt finansministeriets skrivelse af januar 1974 vedrørende honorarordninger for lærere er bindende eller vejledende for kommunerne?«

(Spm. nr. 126).

Begrundelse.

Der er opstået usikkerhed i en kommune omkring dette spørgsmål.

Besvarelse (31/10 78):

Finansministeren (Heinesen):

Efter stedfundne drøftelser med Kommunernes Landsforening og Danmarks Lærerforening blev det i skrivelse fra finansministeriet af 8. januar 1974 meddelt samtlige kommunalbestyrelser, at Kommunernes Landsforening og finansministeriet kunne

[Finansministeren]

anbefale, at der foreløbig for perioden 1. januar–31. juli 1974 kunne indføres vederlagsordninger for folkeskolens lærere for forskellige tilsynsarbejder m. v. i overensstemmelse med et til skrivelsen knyttet bilag. Følgende retningslinier skulle dog overholdes:

1) Der måtte kun indføres vederlagsordninger for de i det pågældende bilag nævnte tilsynsarbejder m. v. (eksempelvis tilsyn med samlinger, gårdinspektion, hverv som tilsynsførende med skolepatrolje, skemalægning).

2) Vederlagene for de enkelte tilsynsarbejder m. v. måtte maksimalt udgøre de i bilaget anførte beløb.

For så vidt angik dels bestående betalingsordninger for tilsynsarbejder og lignende, der ikke var omtalt i bilaget, dels eksisterende honorarer for de i bilaget nævnte arbejdsopgaver, der var større end anført i det pågældende bilag, blev det samtidig meddelt, at sådanne ordninger kunne opretholdes, men honorarernes grundbeløb måtte ikke forhøjes.

Denne herved for ovennævnte periode indførte midlertidige ordning er ved finansministeriets skrivelse af 4. juli 1974 til samtlige kommunalbestyrelser anbefalet opretholdt uændret for tiden efter 1. august 1974 og indtil videre. I de kommuner, i hvilke vederlag efter den midlertidige ordning ikke var endeligt fastlagt, kunne forhandlinger således videreføres. Efter de i de to nævnte skrivelser af 8. januar og 4. juli 1974 indeholdte anbefalinger fra Kommunernes Landsforenings og finansministeriets side har de enkelte kommunalbestyrelser dels adgang til at opretholde ældre bestående honorarordninger for lærere i folkeskolen for varetagelse af visse særlige arbejdsopgaver, dels mulighed for – inden for nærmere angivne rammer – at indføre nye vederlagsordninger, og således at den endelige stillingtagen beror på den enkelte kommunes afgørelse.

Såfremt der i forbindelse hermed vil kunne rejses det spørgsmål, om der for en kommune vil være adgang til at indføre vederlagsordninger, der ikke falder inden for de foran angivne retningslinier, kan bemærkes, at det efter finansministeriets opfattelse ikke vil harmonere med tjenestemandsløvgivningen, såfremt lærere i folkeskolen oppebærer særlige vederlag for varetagelse af opgaver, som må anses for et naturligt led i skolens virksomhed, medmindre den særskilte beta-

ling har hjemmel i en i henhold til tjenestemandsløvens § 45 mellem finansministeriet eller undervisningsministeriet efter bemyndigelse hertil og Lærernes Centralorganisation henholdsvis Danmarks Lærerforening indgået aftale.

Til *undervisningsministeren* (24/10 78) af:

Mette Groes (S):

»Vil ministeren drage omsorg for, at studerende, der består hovedfagseksamen ved AUC, får ret til at anvende titlen cand. phil.?«

(Spm. nr. 127).

Begrundelse.

De studerende, som nu nærmer sig afslutningen på deres hovedfagsstudium, har det problem, at de uden cand. phil.-titlen ikke kan optages i en arbejdsløshedskasse med ret til at oppebære dagpenge, og at de ikke uden særlig tilladelse kan fortsætte deres studium på et andet universitet.

I den aktuelle arbejdsmarkedssituation forekommer begge dele uhensigtsmæssigt. Det er vigtigt for de studerende at kunne sammensætte den fagkombination, der giver størst mulighed for senere beskæftigelse, og det er rimeligt at ligestille AUC med andre universiteter.

Besvarelse (31/10 78):

Undervisningsministeren (Jørgen Peder Hansen, fg.):

Cand. mag.-uddannelsen ved Ålborg universitetscenter blev i sin tid planlagt som en egentlig læreruddannelse til gymnasiet og HF, og den omfatter derfor 2 fag og en pædagogisk »dimension«, der til en vis grad svarer til de universitetsuddannedes pædagogikum, men som altså er integreret i selve studiet. Det ene af de 2 fag er et hovedfag, og der er således strukturmæssigt grundlag for at indføre cand. phil.-titlen i Ålborg, men der er ikke – som ved universiteterne – mulighed for i hovedfagsstudiet at sigte på andre erhvervsfunktioner end gymnasielærers. Beskæftigelsesmulighederne for cand. mag. er er dårlige i disse år, og især har cand. phil. er vanskeligt ved at finde arbejde, da det traditionelle arbejdsmarked, gymnasiet og HF, foretrækker lærere, der kan un-

[Undervisningsministeren]

dervise i 2 fag. En cand. phil., hvis fag kun sigter mod gymnasieansættelse, vil være særlig vanskeligt stillet.

Både for universiteternes og AUCs uddannede er det ønskeligt, at der findes nye ansættelsesområder. I begrundelsen for spørgsmålet nævnes, at der bør være mulighed for at kombinere AUC- og universitetsfag. Denne mulighed eksisterer imidlertid allerede nu. Dog tages der konkret stilling til hvert ønske om kombination af hensyn til, at universiteterne og AUC ved tilrettelæggelsen af den pædagogiske uddannelse placerer denne forskelligt.

Det faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser har i oktober i år indstillet til direktoratet for de videregående uddannelser, at cand. phil.-titlen indføres ved AUC, og at der bliver mulighed for at tage licentiatstudium og kortere specialiserede studieforbere som supplement til cand. phil.-uddannelsen. Foreløbig indhenter direktoratet udtalelser fra centeret og fra de andre landsudvalg, hvis fagområder indgår i centerets læreruddannelse. Når deres udtalelser foreligger, vil der blive taget stilling til spørgsmålet.

Til *undervisningsministeren* (24/10 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, hvor mange EFG-elever det er gået ud over, at det har været umuligt at skaffe praktikpladser til EFG-elever efter basisåret, og i hvilke fag, og om vanskelighederne med at skaffe praktikpladser har været særlig udtalt i bestemte dele af landet?«

(Spm. nr. 128).

Begrundelse.

En meget stor del af de unge får deres uddannelse via EFG-uddannelsen, og tilslutningen har, så vidt det er kendt, været stigende også i de sidste år. En af de vanskeligheder, der er knyttet til denne uddannelses opbygning, er spørgsmålet om praktikpladser.

Her adskiller EFG-uddannelsen sig jo afgørende fra den kendte mesterlærlingeuddannelse, hvor de unge starter med at skaffe sig sikkerhed for den praktiske del af uddannelsen.

Mange af de elever, der søger til EFG-uddannelsen, gør det jo – ligesom de unge, der søger lærlingeuddannelsen – fordi de er trætte af teoretisk uddannelse og vil i gang med noget praktisk.

Det må netop derfor være en meget stor skuffelse for de unge i EFG-uddannelsen, der ikke, når basisåret er overstået, kan komme ud i egentlig praktik, og på længere sigt må det medføre en stor belastning for EFG-uddannelsen. Dagbladene indeholder ofte artikler om vanskelighederne for de unge ved at komme i praktik; det vil derfor være af interesse at få ministerens oplysning om forholdene, så diskussionen kan ske på et helt nøgternt grundlag.

Besvarelse (31/10 78):

Undervisningsministeren (Jørgen Peder Hansen, fg.):

Ministeriet fulgte praktikpladssituationen for de ca. 8.000 elever, der forlod basisåret sommeren 1977, temmelig nøje.

Det viste sig, at et betydeligt antal elever opnåede praktikplads i løbet af sommeren og efteråret 1977, således at der ved årsskiftet kun var nogle få hundrede elever tilbage, der søgte, men ikke kunne få praktikplads.

Situationen i år synes lidt bedre end sidste år.

I alt var der ca. 10.500 elever, der forlod basisåret.

Med hensyn til elever fra de tekniske skoler havde allerede i juni ca. ⅔ fundet en praktikplads.

For visse af de uddannelser, der indebærer langt skoleophold i begyndelsen af 2. del, har der været specielt store problemer med at opnå uddannelsesaftale. Disse problemer skønnes i et vist omfang i højere grad at stå i forbindelse med uvilje til at indgå aftale med elever, man først ser 20–30 uger senere, end i en egentlig mangel på praktikpladser.

På denne baggrund er der i år inden for frisørfaget og pottemagerfaget givet dispensation, således at elever her kan følge skoleundervisning, selv om de ikke har indgået uddannelsesaftale.

På handels- og kontorområdet volder det visse vanskeligheder at gøre op, hvor mange elever der i dag søger en praktikplads uden at kunne få det. Handelsskolernes basisår giver nemlig adgang til en række uddannel-

[Undervisningsministeren]

ser som f. eks. kursus til højere handelseksamen, EDB-assistentuddannelsen og visse sprogkurser, samtidig med at denne uddannelse også har en vis selvstændig værdi. Det kan derfor ikke opgøres, hvor mange der på grund af mangel på praktikplads opgiver en praktisk uddannelse inden for dette område.

Praktikpladssituationen inden for handels- og kontorområdet vurderes i øvrigt således, at elever, der ønsker kontoruddannelse, kan have visse vanskeligheder med at opnå uddannelsesaftale. På den anden side har der i en række lokaliteter længe været mangel på EFG-elever til butiksfaget.

Ministeriet har i øjeblikket en undersøgelse om praktikpladssituationen i gang, således som den tegner sig ultimo oktober. Når resultaterne af denne undersøgelse foreligger, vil man offentliggøre disse.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (25/10 78) af:

Burgdorf (KF):

»Vil ministeren be- eller afkræfte de forlydender, der er fremme om, at man agter at udskyde motorvejsbyggeriet på strækningen fra Rise Hjarup til Christiansfeld i to år?«
(Spm. nr. 131).

Begrundelse.

Ifølge forlydender er der planer om at udskyde motorvejsbyggeriet fra Rise Hjarup til Christiansfeld i Sønderjylland i to år. Er dette rigtigt, er konsekvensen, at Sønderjylland i en endnu længere periode end beregnet bliver genstand for store trafikale problemer til stor fare for trafikikkerheden. I sommer var der bilkøer på op til 16 km, hvilket alene er grund til at færdiggøre motorvejsbyggeriet hurtigst muligt. Oprindeligt var det tanken at færdiggøre vejstrækningen i to etaper, hvilket i forvejen er galt nok. Men helt at udskyde byggeriet vil medføre helt uholdbare trafikale forhold i Sønderjylland. I stedet burde man gå den modsatte vej og færdiggøre hele strækningen samtidigt og hurtigst muligt.

Besvarelse (1/11 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Regeringens forslag om at spare 60 mill. kr. på motorvejskontoen i 1979 og 50 mill. kr. i hvert af årene 1980 og 1981 vil naturligvis betyde et meget føleligt indgreb i anlægsaktiviteten.

Det er klart, at man ved bestemmelsen af, hvilke anlæg der skal rammes, så vidt muligt må se bort fra igangværende arbejder. Dette betyder, at man antagelig ikke vil inddrage strækningen Rise Hjarup-Skovby, hvor større anlægsarbejder er i gang.

Derimod vil strækningen Skovby-Christiansfeld være blandt emnerne for besparelsen, men det vil afhænge af en analyse af anlægsprogrammerne for de enkelte anlæg og en vurdering af det trafikale behov de enkelte steder, hvilke anlæg der skal indgå i besparelsen, og i hvilket omfang det enkelte anlæg skal bidrage. Formentlig vil spørgsmålet først være afklaret i løbet af nogen tid.

Spørgeren nævner, at det af trafikale grunde vil være ønskeligt, at hele strækningen fra Rise Hjarup til Skovby færdiggøres samtidig. Han har i denne forbindelse henvist til de vanskeligheder, der har været på interimforbindelsen mellem etapeafslutningen ved Rise Hjarup og A 10. Jeg skal her henvise til svar af 16. august 1978 på et tidligere spørgsmål fra spørgeren, hvor det fremhævedes, at man ved færdiggørelsen af strækningen Rise Hjarup-Skovby samtidig vil have etableret en bedre forbindelse mellem den nuværende landevej A 10 og motorvejen i Skovby end den forbindelse, der eksisterer i dag mellem motorvejen ved Rise Hjarup og A 10. Man forventer således ikke trafikale vanskeligheder her som dem, der forekom i sommer på den nuværende interimforbindelse.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (26/10 78) af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren klart tilbagevise forlydender i dagspressen om, at regeringspartierne venstre og socialdemokratiet vil udsætte og forlænge færdiggørelsen af sidste etape af den sønderjyske motorvej på strækningen fra Skovby til Christiansfeld?«

(Spm. nr. 133).

Begrundelse.

[Dohrmann]

Ifølge Jydske Tidende for den 25. oktober overvejes det såvel i ministeriet for offentlige arbejder som i venstre og socialdemokratiet at udskyde færdiggørelsen af sidste etape af den sønderjyske motorvej på strækningen fra Skovby til Christiansfeld.

Enhver med blot et minimum af kendskab til trafikforholdene i spidsbelastningsperioderne vil være klar over, at dette er en vantvittig tanke.

Man bør tværtimod tilstræbe at færdiggøre hele motorvejsstrækningen i det sønderjyske område så hurtigt som muligt.

Der skal ikke megen fantasi til for at forestille sig, hvilke trafikproblemer det giver, når en motorvejsstrækning er færdiggjort og taget i brug i begge ender, men ikke er færdiggjort lige præcis dér, hvor trafikken er størst, nemlig på midten af strækningen. Dette indebærer også, at man ikke får den udnyttelse af etablerede strækninger, som oprindeligt var formålet, og som der er behov for.

Af disse grunde plus en del flere håber spørgeren derfor, at ministeren klart kan oplyse, at overvejelserne i regeringspartierne er endt med, at motorvejen i Sønderjylland færdiggøres ifølge tidsplanen.

Skulle dette give økonomiske problemer, kan det yderligere anbefales, at ministrene Lise Østergaard og Henning Christophersen i nogle få uger undlader at rejse rundt i verden for at uddele millioner af kroner til såkaldt u-landsbistand.

Besvarelse (3/11 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg har netop i et svar på et spørgsmål (nr. 131) fra folketingsmedlem Burgdorf svaret således:

»Regeringens forslag om at spare 60 mill. kr. på motorvejskontoen i 1979 og 50 mill. kr. i hvert af årene 1980 og 1981 vil naturligvis betyde et meget føleligt indgreb i anlægsaktiviteten.

Det er klart, at man ved bestemmelsen af, hvilke anlæg der skal rammes, så vidt muligt må se bort fra igangværende arbejder. Dette betyder, at man antagelig ikke vil inddrage strækningen Rise Hjarup-Skovby, hvor større anlægsarbejder er i gang.

Derimod vil strækningen Skovby-Christiansfeld være blandt emnerne for besparelsen, men det vil afhænge af en analyse af anlægsprogrammernes for de enkelte anlæg og en vurdering af det trafikale behov de enkelte steder, hvilke anlæg der skal indgå i besparelsen, og i hvilket omfang det enkelte anlæg skal bidrage. Formentlig vil spørgsmålet først være afklaret i løbet af nogen tid.

Spørgeren nævner, at det af trafikale grunde vil være ønskeligt, at hele strækningen fra Rise Hjarup til Skovby færdiggøres samtidig. Han har i denne forbindelse henvist til de vanskeligheder, der har været på interimforbindelsen mellem etapeafslutningen ved Rise Hjarup og A 10. Jeg skal her henvise til svar af 16. august 1978 på et tidligere spørgsmål fra spørgeren, hvor det fremhævedes, at man ved færdiggørelsen af strækningen Rise Hjarup-Skovby samtidig vil have etableret en bedre forbindelse mellem den nuværende landevej A 10 og motorvejen i Skovby end den forbindelse, der eksisterer i dag mellem motorvejen ved Rise Hjarup og A 10. Man forventer således ikke trafikale vanskeligheder her som dem, der forekom i sommer på den nuværende interimforbindelse.«

Med hensyn til spørgsmålet om trafikintensiteten på strækningen, som spørgeren rejser i begrundelsen af spørgsmålet, kan jeg bekræfte, at denne er stigende nordpå fra grænsen. Det var da også hensigten oprindeligt at anlægge motorvejen i etaper startende nordpå ved Kolding og foretage udbygningen sydpå til grænsen. Aftalen med Tyskland om etablering af den fælles grænseparcel ændrede imidlertid dette udbygningsprogram således, at strækningen Skovby-Christiansfeld nu bliver sidste etape.

Til *miljøministeren* (26/10 78) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren i fortsættelse af svar på mit spørgsmål nr. 79 oplyse, hvilke resultater tilsynsmyndighederne er kommet til ved udøvelsen af deres tilsynspligt efter bekendtgørelse nr. 177 af 29. marts 1974 om tilsyn med spildevandsanlæg og med forurening af vandområder?«

(Spm. nr. 134).

Begrundelse.

[Maisted]

Jeg beder ministeren besvare det stillede spørgsmål præcist, og jeg forventer, at ministeren kommenterer resultatet af tilsynsmyndighedernes arbejde.

Besvarelse (3/11 78):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg har forelagt det nu stillede spørgsmål for miljøstyrelsen, som har oplyst følgende:

»Miljøstyrelsen har ikke indhentet nærmere oplysninger om de lokale myndigheders tilsyn med Sønderstrup Sæbefabriks spildevandsudledning.

Baggrunden herfor er, at udgangspunktet for de hidtil stillede spørgsmål har været, om Sønderstrup Sæbefabrik har overholdt lovgivningen i forbindelse med spildevandsudledningen til Sønderstrup Å.«

På baggrund af den begrundelse, der er givet for det nu stillede spørgsmål, har jeg bedt miljøstyrelsen om at indhente oplysninger hos Tølløse kommunalbestyrelse og Vestsjællands amtsråd. Når jeg fra miljøstyrelsen har modtaget disse oplysninger, vil jeg orientere spørgeren.

Til *indenrigsministeren (26/10 78)* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Har ministeren oversigt over, hvor store reserver primær- og amtskommunerne regnede med at have ved udgangen af 1978, og i hvor høj grad man har trukket på disse reserver for at undgå store stigninger i skatteudskrivningen?«

(Spm. nr. 138).

Begrundelse.

En række kommuner har for at undgå store stigninger i skatteudskrivningen i 1979 trukket på reserverne.

Hvis det er muligt, ville det være værdifuldt at få ministeriets skøn over udviklingen.

Besvarelse (2/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der foreligger ikke en oversigt over, hvor store reserver primær- og amtskommunerne regnede med at have ved udgangen af 1978. Den seneste opgørelse over kommunernes og

amtskommunernes likvide beholdninger er fra 1. juli 1978. Opgørelsen viser en samlet likvid beholdning på 13,1 mia kr.

Til belysning af, i hvor høj grad man har trukket på disse reserver for at undgå store stigninger i skatteudskrivningen, kan det oplyses, at indenrigsministeriet har anmodet de enkelte kommuner og amtskommuner om manuelt i oktober at indberette et kortfattet sammendrag af de vedtagne budgetter. Disse oplysninger foreligger på indværende tidspunkt for amtskommunerne, Københavns og Frederiksberg kommuner samt for næsten alle kommuner. På grundlag af disse indberetninger kan det budgetterede træk på reserverne i 1979 beregnes til ca. 2,7 mia kr.

Det skal understreges, at de budgetterede forskydninger i reserverne fremkommer som forskellen mellem budgetterede indtægter og udgifter af en størrelsesorden på 120 mia kr., og at der i almindelighed er en tendens til overvurdering af kasseforbruget. Denne overvurdering kan meget vel vise sig at være af samme størrelsesorden eller eventuelt større end det ovenfor beregnede træk på reserverne. Dette tal må derfor vurderes på baggrund af den meget store usikkerhed.

Til *boligministeren (27/10 78)* af:

Schak Nielsen (DR):

»Hvilke overvejelser gør ministeren sig med hensyn til udlånsloftets højde eller eventuelle bortfald?«

(Spm. nr. 142).

Begrundelse.

Som det er ministeren bekendt, foretages finansieringen af nybyggeri i stor udstrækning ved hjælp af pantebreve i perioder, hvor loftet over officielle lån er for lavt i forhold til efterspørgslen. Det er netop det, der foregår i denne tid, hvor det uofficielle, såkaldte grå pengemarked overtager en større og større del af finansieringen med forhøjelse af boligudgifterne til følge.

Besvarelse (6/11 78):

Boligministeren (Erling Olsen):

De særlige begrænsninger, der i øjeblikket gælder i realkreditinstitutternes adgang til at belåne bl. a. nyt boligbyggeri -- de såkaldte

[Boligministeren]

lånelofter – er indeholdt i en aftale mellem Danmarks Nationalbank og Realkreditrådet som et led i den almindelige penge- og kreditpolitik.

For byggeri påbegyndt 1. oktober 1977 eller senere udgør lånelofterne for parcelhuse beliggende i Københavns og Frederiksberg kommuner samt Københavns, Frederiksberg og Roskilde amter 500.000 kr. og i den øvrige del af landet 440.000 kr. For byggeri påbegyndt før 1. oktober 1977 gælder lavere lånelofter. Låneloftet for fritidshuse udgør 85.000 kr.

Ved aftalen om lånelofternes indførelse i foråret 1973 var det forudsat, at »normale« huse skulle kunne opnå en finansiering med maksimal realkredit inden for realkreditlovens belåningsgrænser uden begrænsning på grund af låneloftet, medens derimod det særlig store eller særlig luksuriøse byggeri ikke skulle belaste obligationsmarkedet med lån ud over låneloftet.

Sammenlignes stigningen i den gennemsnitlige handelsværdi for fritliggende parcelhuse for perioden fra lånelofternes indførelse til 2. kvartal 1978 med den samtidige stigning i provenuet af størst opnåelige realkreditlån for disse huse, må det erkendes, at bygherrer af ganske almindelige huse nu bl. a. på grund af lånelofterne i mange tilfælde er afskåret fra at opnå en finansiering med maksimale lån efter de gældende regler i realkreditloven.

På denne baggrund fremkom Realkreditrådet i begyndelsen af september d. å. med et forslag til en lempelse og smidiggørelse af lånelofterne, således at der kan ydes normal belåning inden for realkreditlovens regler til nye boliger af normal størrelse og standard på normale grunde.

Dette forslag er i øjeblikket udgangspunkt for overvejelser i regeringen og Nationalbanken med hensyn til revision af de gældende bestemmelser om lånelofter.

Ud fra hensynet til bygherrerne og byggevirksomheden må der stræbes imod at sikre nye boliger af almindelig størrelse og standard med rimelig finansiering, men afgørelsen må også varetage hensynet til forholdene på obligationsmarkedet.

En beslutning om ændring af lånelofterne, hvor ønskelig den end måtte være, kan derfor først træffes på et tidspunkt, hvor det kan ske, uden at det medfører en u hensigtsmæs-

sig lempelse af landets almindelige pengepolitik.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (30/10 78) af:

Dohrmann (FP):

»Hvilke garantier kan ministeren give for, at radioens julekalender, som ifølge dagspressen skal produceres i Danmarks Radios studier på Christiansborg af det socialdemokratiske folketingsmedlem Jimmy Stahr, ikke bliver præget af ensidige socialistiske tanker?«

(Spm. nr. 150).

Begrundelse.

Mange forældre ser med bekymring på den måde og det omfang, i hvilket medlemmer af regeringspartierne breder sig på TV og i radioen. Voksne lyttere og seere har efterhånden lært at tage stort set alle udsendelser med et vist forbehold, men det er vel en kendsgerning, at yngre børn er meget modtagelige for politisk indoktrinering. Derfor vil det sikkert virke beroligende på mange, såfremt ministeren kan garantere, at radioens børnejulekalender ikke vil være præget af den person, der producerer den, og de omgivelser, hvori den produceres.

Besvarelse (3/11 78):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg kan naturligvis ikke vide det med sikkerhed, men det skulle ikke undre mig, om der i årets julekalender vil optræde både røde nissehuer og røde julelys.

Jeg agter ikke at gribe ind i denne alvorlige sag for at sikre, at disse rekvisitter får en for hr. Dohrmann mere passende farve, og jeg vil og kan i det hele taget ikke garantere for noget som helst vedrørende indholdet af Danmarks Radios programmer, idet radiolovens § 9, stk. 2, bestemmer, at radiatorådet har det endelige programpolitiske ansvar for udsendelserne.

Dette enkle faktum har jeg over for spørgende folketingsmedlemmer gjort opmærksom på nogle gange før, men skal herved tålmodigt gøre det endnu en gang.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (27/10 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren overveje at udskifte den danske stats repræsentant i SAS' bestyrelse og i bekræftende fald overveje at indsætte en virkelig kritisk person i denne nøglestilling?«
(Spm. nr. 151).

Begrundelse.

I efterkrigsårene, hvor alle endnu så op til Lindbergs præstation, skabte det opsigt i det meste af den oplyste verden, at det lykkedes Danmark og de øvrige skandinaviske lande at danne et luftfartsselskab med et for den tid enormt rutenet.

I begyndelsen af 1960erne blev der grundlagt en rent dansk luftfartsindustri, som bevirkede, at det ikke kun var i fantasien, det var muligt at komme op at flyve. Den danske luftfartsindustri gjorde det nemlig muligt for købmanden, vejarbejderen, landmanden og alle andre i det danske samfund at benytte fly som transportmiddel.

Op gennem tresserne og halvfjerdserne har den danske luftfartsindustri trods et kæmpe-restriktionsbjerg skabt glæde overalt i danske hjem, men arbejdsforholdene for de rent danske charterselskaber er imidlertid urimelige. Dette hænger nøje sammen med, at den danske stat har interesser i et multinationalt luftfartsselskab. Når de danske skatteyder-interesser så samtidig varetages af ministeriets departementschef, er der jo al mulig grund til at ændre på dette uheldige forhold.

Spørgsmålet er ikke stillet for at sætte så meget som en finger på departementschef Jørgen Halck, men udelukkende for at henlede opmærksomheden på den dobbeltrolle, som departementschefen står over for gang på gang. Skal SAS have nye rettigheder, eller skal SAS fastholde erhvervede rettigheder, vil departementschefen altså skulle forhandle med de samme mennesker, men med 2 forskellige kasketter på.

Besvarelse (3/11 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg agter ikke at udskifte den repræsentant i SAS' styre, der repræsenterer den statslige del af DDLs aktiekapital.

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at spørgeren har den opfattelse, at den nuværende repræsentant ved samtidig at være departementschef i ministeriet for offentlige arbejder og medlem af SAS' styre skulle have en dobbeltrolle og, som det siges i begrundelsen, optræde »med to forskellige kasketter på«.

Dette er en misforståelse. Departementschefen har i begge relationer samme grundlag for sin virksomhed, nemlig det, der fastlægges af ministeren for offentlige arbejder.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

(Lovforslag nr. L 69. Fremsat 1/11 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Johan Nielsen (S):

Man taler for tiden om på Færøerne, at vi halter bagefter på det sociale område. Det har vi vitterlig gjort, selv om jeg altid har forstået hjemmestyreloven sådan, at man var moralsk forpligtet til at sørge for, at Færøerne altid var à jour med den øvrige del af riget. Må jeg lige indskyde, at det kan jo ske af og til, at skylden også ligger oppe på Færøerne, når man er bagefter.

Når dette lovforslag er blevet vedtaget her i det høje ting, hvad jeg meget håber at det må blive, så har man imødekommet et behov. Så har visse befolkningsgrupper fået et sikkerhedsnet, som man har manglet, og som vil blive modtaget med glæde. Lovforslaget om dagpenge ved sygdom, herunder ulykker, og fødsel vil blive modtaget med glæde, idet det allerede er vedtaget i lagtinget. Det drejer sig ikke om de forfærdelig store penge, i 1980 er det 17,45 mill. kr. Statsmagten skal betale 40 pct., og fra Færøerne betaler man de 60 pct.

Jeg vil tilsiige socialdemokratiets medvirken, så vi forhåbentlig hurtigt kan få dette lovforslag vedtaget i folketinget.

Erlendsson (FP):